

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΕ'

Συνδρομή ἑτησίαν Ἐν Ἑλλάδι πρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ Ἰαννουαρίου ἐκαστοῦ ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι — Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Ἀρχιεπιστοῦ

13 Μαρτίου 1883

ΕΥΤΕΝΙΑ ΓΡΑΝΔΕ

Μοιχορορία Ὀνωρίου Βαλζάκ. — Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου.]

Συγγραφεὺς 181 σελ. 152.

Παρὰ πάσας ὅμως τὰς ἐνθέρμους εὐχὰς τοῦ Γρανδέ ὑπὲρ τῆς υγείας τῆς γυναικὸς του, ἧς ἡ προσεχὴς κληρονομία ἦν δι' αὐτὸν πρῶτος καὶ κύριος θάνατος, παρὰ πᾶσαν τὴν συναρέσκειαν ἦν ἐδείκνυεν ἐν παντὶ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἐλαχίστων θελήσεων τῆς μητρός καὶ τῆς κόρης, ἀμφοτέρων ἐκπλησσομένων ἐπὶ τούτῳ· παρὰ πάσας τὰς τρυφερὰς περιποιήσεις ἃς ἐδάψιλευεν ἡ Εὐγενία εἰς τὴν μητέρα τῆς, ἡ κυρία Γρανδέ ἐβάδισε ταχέως πρὸς τὸν θάνατον. Ἐκάστην ἡμέραν ἐξησθένει καὶ ἐφθινεν, ὡς φθίνουσι συνήθως αἱ κατ' αὐτὴν τὴν ἡλικίαν νοσοῦσαι γυναῖκες. Εἶχε καταστῆ εὐθραπτος, οὕτως εἶπεῖν, ὡς τὰ φύλλα τῶν δένδρων ἐν φθινοπώρῳ, κ' ἔλαμπεν ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ὡς λάμπουσιν ἐκεῖνα χρυσοῦμενα ὑπὸ τοῦ φωτός του. Ὁ θάνατός τῆς ὑπῆρξεν ἄξιος τῆς ζωῆς τῆς, θάνατος ὅλως χριστιανικός, ἀληθῶς ὑψηλός. Τὸν Ὀκτώβριον μῆνα τοῦ 1822 διέλαμπαν ἰδίως αἱ ἀρεταὶ αὐτῆς, ἡ ἀγγελικὴ τῆς ὑπομονὴ καὶ ἡ πρὸς τὴν κόρην τῆς φιλοστοργία· ἐξέπνευσε δὲ χωρὶς οὐδ' ἓνα νὰ ἐκβάλῃ γογγυσμὸν ἢ παράπονον. Ἀμνὸς ἄμωμος, ἀπῆρχετο εἰς οὐρανοὺς καὶ οὐδὲν ἄλλο ἐλυπεῖτο ὅτι κατέλιπεν ἐπὶ γῆς ἢ τὴν γλυκεῖαν σύντροφον τῆς ψυχρᾶς τῆς ζωῆς, εἰς ἣν τὰ ἔσχατα βλέμματα τῆς ἐφαίνοντο μυρίας προλέγοντα ὀδύνας. Ἐτρεμε καταλίπουσα τὴν ἀμνάδα ἐκείνην, λευκὴν ὡς αὐτὴν, μόνην ἐν μέσῳ κόσμου ἐγωϊστικοῦ, ὅστις ἤθελε νὰ τῆς ἀφαιρέσῃ τὸ δέρας τῆς, τὸν θησαυρὸν τῆς.

— Κόρη μου, τῆ εἶπε πρὶν ἐκπνεῦσῃ, μάνον εἰς τοὺς οὐρανοὺς εἶν' εὐτυχία. Θὰ τὸ μάθης μίαν ἡμέραν.

Τὴν ἐπαύριον τοῦ θανάτου τῆς ἡ Εὐγενία εὖρε νέους λόγους προσηλώσεως εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην, ὅπου εἶχε γεννηθῆ, ὅπου εἶχε τοσοῦτον ὑποφέρει, ὅπου ἡ μήτηρ τῆς εἶχε πρὸ μικροῦ ἀποθάνει. Δὲν ἠδύνατο νὰ θεωρήσῃ τὸ παράθυρον καὶ τὴν ἐπὶ καλοβάθρων ἔδραν τῆς αἰθαύσης, χωρὶς νὰ χύσῃ δάκρυα. Ἐνόμισεν ὅτι εἶχε παρκαθωρίσει τὴν ψυχὴν τοῦ γηραιοῦ τῆς πατρός,

βλέπουσα πόσον τρυφερῶς οὗτος τὴν ἐπεριποιεῖτο. Πρὸ μικροῦ ὁ γέρον εἶχε δώσει εἰς αὐτὴν τὸν βραχίονα, ἵνα καταβῶσιν εἰς τὸ πρόγευμα· τὴν ἐθεώρει δὲ σχεδὸν μετ' ἀγαθότητος ἐπὶ ὤρας ὀλοκλήρους, καὶ τὴν ἐπαφθαλμιά οὕτως εἶπεῖν ὡς ἐὰν ἦτο χρυσῆ.

Ὁ γέρον βυτοποιοὺς τοσοῦτον ὀλίγον ὠμοίαζε πρὸς ἑαυτὸν, τοσοῦτον ἔτρεμεν ἐνώπιον τῆς θυγατρὸς του, ὥστε ἡ Ἀννέτα καὶ οἱ Κρυσώ, μάρτυρες τῆς ἀδυναμίας ταύτης, ἀπέδωκαν αὐτὴν εἰς τὴν προβεβηκυῖάν του ἡλικίαν, κ' ἐφοβήθησαν διανοητικὴν τινὰ ἐξασθένησιν.

Τὴν ἡμέραν ὅμως, καθ' ἣν ἡ οἰκογένεια ἐπενηθφόρησε, καὶ μετὰ τὸ γεῦμα εἰς ὃ εἶχε κληθῆ ὁ συμβολαιογράφος Κρυσώ, ὁ μόνος γνωρίζων τὸ μυστήριον τοῦ πελάτου του, τὸ ἦθος τοῦ γέροντος ἐξηγήθη.

— Ἀγαπητῆ μου κόρη, εἶπεν εἰς τὴν Εὐγενίαν, ὅτε ἀπεσκευάσθη ἡ τράπεζα κ' ἐκλείσθησαν ἐπιμελῶς αἱ θύραι, εἰσαι τώρα κληρονόμος τῆς μητρός σου, κ' ἔχομεν νὰ κανονίσωμεν μετὰξὺ μας κάτι μικρὰ πράγματα. Δὲν εἶν' ἀληθεια, Κρυσώ;

— Μάλιστα.

— Καὶ εἶνε τόσον ἀναγκαῖον νὰ τὸ κάμωμεν εὐθὺς σήμερον;

— Ναί, μικροῦλά μου, ναί. Δὲν ἠμπορῶ νὰ μείνω εἰς τὴν ἀβεβαιότητα, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκομαι. Δὲν πιστεύω νὰ θέλῃς νὰ με δυσαρεστήσης.

— ὦ, πάτερ μου!

— Δοιπόν, πρέπει νὰ τελειώσῃ ἀπόψε αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις.

— Τί θέλετε νὰ κάμω;

— Αὐτὸ, κόρη μου, δὲν με ἀφορᾷ. Κρυσώ, ἐξήγησέ τῆς, σὲ παρακαλῶ.

— Δεσποινίς, ὁ κύριος πατήρ σας δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ προβῆ εἰς διανομήν, νὰ πωλήσῃ δηλαδὴ τὰ κτήματα του καὶ νὰ πληρώσῃ τέλη ὑπέρογκα δι' ὅσα μετρητὰ ἔχει. Δι' αὐτὸ πρέπει νὰ μὴ γείνη ἀπογραφή τῆς περιουσίας, ἥτις ἀνήκει σήμερον ἐξ ἀδικοῦ εἰς ὑμᾶς καὶ τὸν κύριον πατέρα σας.

— Κρυσώ, εἰσαι βέβαιος δι' ὅλ' αὐτὰ; ὦστε νὰ τὰ λέγῃς εἰς μίαν ἀπειρον κόρην.

— Ἀφησέ με, Γρανδέ, νὰ τελειώσω.

— Λέγε, φίλε μου. Οὔτε σὺ οὔτε ἡ κόρη μου

δὲν θέλετε βέβαια νὰ μὲ γυμνώσετε. Δὲν εἶν' ἔτσι, κόρη μου ;

— Ἀλλά, κύριε Κρυσώ, τί πρέπει νὰ κάμω; ἠρώτησεν ἀνυπομονοῦσα ἡ Εὐγενία.

— Πρέπει, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος, νὰ υπογράψετε αὐτὸ τὸ ἔγγραφο, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ παραιτηθῆτε τῆς κληρονομίας τῆς κυρίας μητρός σας καὶ ν' ἀφήσετε εἰς τὸν πατέρα σας τὴν ἐπικαρπίαν ὅλης τῆς ἀδιαίρετου περιουσίας σας, τῆς ὁποίας αὐτὸς ἀφ' ἑτέρου σὰς παρῶν τὴν ψιλὴν ἰδιοκτησίαν.

— Δὲν ἐννοῶ τίποτε ἀπὸ ὅσα μοῦ λέγετε, ἀπήντησεν ἡ Εὐγενία. Δόσατέ μοι τὸ ἔγγραφο καὶ δεῖξάτέ μοι ποῦ πρέπει νὰ υπογράψω.

Ὁ γέρον Γρανδέ ἐθεώρει ἐναλλάξ τὸ ἔγγραφο καὶ τὴν κόρην του, τὴν κόρην του καὶ τὸ ἔγγραφο, καὶ τοσοῦτον βιαίως ἠσθάνετο συγκινήσεις, ὥστε ἀπέμαξε σταγόνας τινὰς ἰδρώτος, αἵτινες ἔστιζον τὸ μέτωπόν του.

— Ἄκουσε κόρη μου, τῆ εἶπε, ἀντὶ νὰ υπογράψης αὐτὸ τὸ ἔγγραφο, διὰ τὸ ὁποῖον θὰ πληρώσωμεν φοβερὸν χαρτόσημον, δὲν εἶνε καλλίτερα νὰ παραιτηθῆς ἀπλῶς τῆς κληρονομίας τῆς μακαρίτισσας τῆς μητέρας σου, καὶ ν' ἀφήσης ἐπάνω μου τὴν φροντίδα διὰ τὸ μέλλον; Ἐγὼ θὰ προτιμοῦσα αὐτό. Θὰ σοῦ δίδω κάθε μῆνα ἑκατὸν φραγκάκια, νὰ κάμνης λειτουργιαίς ὅσας θέλεις. Ἐκατὸ φραγκάκια, λαχταριστά, ἀσημένια . . .

— Κάμνω, πατέρα μου, ὅ,τι θέλεις.

— Δεσποινίς, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος, ἔχω καθῆκον νὰ σὰς παρατηρήσω ὅτι τοιοῦτοτρόπως ἀπογυμνοῦσθε . . .

— Ὄχι, θεέ μου, εἶπεν ἐκείνη, καὶ τί μὲ μέλει ;

— Σιῶπα, Κρυσώ. Λοιπόν, σύμφωνοι ! ἀνέκραξεν ὁ Γρανδέ, δρᾶντων τὴν χεῖρα τῆς κόρης του καὶ πλῆττων αὐτὴν διὰ τῆς ἰδικῆς του. Δὲν θὰ μετανοήσης, Εὐγενία, αἶ ; σὺ εἶσαι τίμιον κορίτσι ;

— Πατέρα ! . .

Ἡσπάσθη αὐτὴν τότε ἐν διαχύσει καὶ περιεπύχθη αὐτὴν μέχρι πνιγμοῦ.

— Δίδεις ζωὴν εἰς τὸν πατέρα σου, κόρη μου ; τοῦ ἀποδίδεις ὅ,τι σοῦ ἔδωκε. Τώρα εἰμῶθα ἴσια. Νά ! ἔτσι γίνονται ἡ δουλειάς. Καὶ ἡ ζωὴ δουλειά εἶνε. Νά ἔχης τὴν εὐχὴν μου ! Εἶσαι καλὸν κορίτσι, ποῦ ἀγαπᾷ τὸν πατέρα σου. Τώρα κάμω ὅ,τι θέλεις. Αὐριοι λοιπόν, Κρυσώ, προσέθηκε θεωρῶν τὸν κατάπληκτον συμβολαιογράφον. Κύτταξε νὰ ἐτοιμάσης καθὼς πρέπει τὴν πράξιν τῆς παραιτήσεως εἰς τὸ δικαστήριον.

Τὴν ἐπαύριον περὶ τὴν μεσημβρίαν ὑπεγράφη ἡ δὴλωσις, δι' ἧς ἡ Εὐγενία συνετέλει τὴν παντελῆ αὐτῆς ἀπογύμνωσιν.

Ἐν τούτοις ὁ γέρον βυτοποιός, παρὰ τὴν ἐ-

παγγελίαν του, δὲν εἶχε πληρώσει εἰς τὴν θυγατέρα του, μετὰ ἐνὸς ἔτους παρέλευσιν, οὐδὲ λεπτόν ἐκ τῶν ἑκατῶν φραγκῶν, ἅτινα τοσοῦτον πνηγυρικῶς εἶχεν ὑποσχεθῆ εἰς αὐτὴν. Ὅτε δὲ ἡ Εὐγενία ἐλάλησεν εἰς αὐτὸν περὶ τούτου ἀστεγειομένη, ἠρυθρίασεν ἐκεῖνος, ἀνέβη ταχέως εἰς τὸ γραφεῖόν του, κ' ἐπανελθὼν προσέφερεν εἰς αὐτὴν τὸ τρίτον περίπου τῶν κειμηλίων, ἅτινα εἶχεν ἀγοράσει παρὰ τοῦ ἀνεψιοῦ του.

— Νά, μικροῦλά μου, τῆ εἶπε μεθ' ἱκανῆς εἰρωνείας, τὰ δέχσαι αὐτὰ διὰ τὰ χίλια διακόσια σου φραγκά ;

— Ἀλήθεια, πατέρα, μοῦ τὰ χαρίζεις ;

— Θὰ σοῦ δώσω ἄλλα τόσα τοῦ χρόνου, ἀπάντησε ῥίπτων αὐτὰ εἰς τὴν ποδιάν της. Ἔτσι θὰ ἔχης γρήγορα ὅλα του τὰ κρεμαστάρια, προσέθηκε τρίβων τὰς χεῖράς του, εὐτυχῆς ὅτι κατώρθωσε νὰ κερδοσκοπήσῃ κ' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ αἰσθήματος τῆς θυγατρὸς του.

Ὅχι ἦσαν ὁ γέρον, καίτοι ῥωμαλέος ἔτι, ἠσθάνθη μετ' ὀλίγον τὴν ἀνάγκην νὰ μυήσῃ τὴν θυγατέρα του τὰ μυστήρια τῆς οἰκιακῆς του διαχειρίσεως. Ἐπὶ δύο συνεχῆ ἔτι ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὴν νὰ διατάτῃ, ἐπὶ παρουσίᾳ του, τὰ τῆς ἡμερησίας κατανάλωσος, καὶ νὰ παραλαμβάνῃ τὰς εἰσφοράς τῶν αὐλιτῶν του. Ἐδείδαζεν αὐτὴν βραδέως καὶ διαδοχικῶς τὸ ὄνομα, καὶ τὴν περισχὴν τῶν κτημάτων καὶ τῶν ἀγρῶν του. Περὶ τὸ τρίτον δ' ἔτος τοσοῦτον καλῶς εἶχε συνειθίσει αὐτὴν εἰς πάντα τῆς φιλαργυρίας του τρόπον, καὶ τοσοῦτον εἶχε μεταβάλῃ ἀληθῶς ἑκαστον αὐτῶν εἰς ἕξιν ἐκείνης, ὥστε τῆ ἐνεπιστεύθη ἀρόβως τὰς κλείδας τῆς ὀφθηκῆς καὶ κατέστησεν αὐτὴν κυρίαν τοῦ οἴκου.

Πέντε ἔτι παρήλθον οὕτω, χωρὶς ἑκτακτόν τι γεγονός νὰ διακόψῃ τὴν μονότονον ὑπαρξίν τῆς Εὐγενίας καὶ τοῦ πατρὸς της. Τὰ αὐτὰ ἐπὶ ταῖς αὐτοῖς ἐπανελαμβάνοντο διαρκῶς, μετὰ τῆς χρονομετρικῆς ἀκριθείας τῶν κινήσεων τοῦ γηραιοῦ ἐκκρεμοῦς τῆς οἰκίας.

Ἡ βίαθετα μελαγχολία τῆς δεσποινίδος Γρανδέ οὐδένα ἐλάνθανε κ' ἐμάντευσεν μὲν πάντες τὸν λόγον της, ἀλλ' οὐδέποτε λόγος ἐκείνης ἐδικαίωσε τὰς ὑποψίας τῶν ἐν Σωμύρῃ περὶ τῶν μυθίων αἰσθημάτων τῆς πλουσίας κληρονόμου.

Οἱ τρεῖς Κρυσώ καὶ τινες φίλοι των, οὓς ἀνεπαισθήτως εἶχον οὗτοι εἰσαγάγει εἰς τὴν οἰκίαν, ἀπετέλουν τὸν κύκλον ὅλον τῆς συναναστροφῆς της. Οὗτοι ἐδίδαζαν αὐτὴν νὰ παίξῃ οὕτως, καὶ ἤρχοντο πᾶσαν ἐσπέραν ἐπὶ τούτῳ.

Ἐντὸς τοῦ ἔτους 1827 ὁ πατήρ της, αἰσθανόμενος τὸ βῆρος τῶν ἀσθενειῶν του, ἠναγκάσθη ν' ἀποκαλύψῃ εἰς αὐτὴν τὰ μυστήρια τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας του, κ' ἔλεγεν εἰς αὐτὴν ν' ἀποτείνεται, ἐν περιπτώσει δυσχερειῶν,

εἰς τὸν συμβολαιογράφον Κρυσώ, οὐτινος ἐγνώριζε τὴν χρηστότητα. Εἶτα δέ, περὶ τὰ τέλη τοῦ αὐτοῦ ἔτους, κατελήφθη ὁ γέρον, ἐν ἡλικίᾳ ὀγδοήκοντα καὶ δύο ἐτῶν, ὑπὸ παραλυσίας ἧτις ταχέως προῦχώρησεν. Ὁ κύριος Βερζερὲν κατεδίκασε τὸν Γρανδέ.

Ἀναλογιζομένη ὅτι μετὰ μικρὸν ἤθελεν ἀπολειφθῆ μόνη ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ Εὐγενία προσήγγισεν, οὕτως εἶπειν ἔτι μάλλον, εἰς τὸν πατέρα της, καὶ συνέσφιγξεν ἐπὶ πλέον τὸν ἔσχατον τῆς στοργῆς αὐτῆς κρίκον. Δι' αὐτὴν, ὡς καὶ διὰ πᾶσαν ἐρώσαν γυναῖκα, ὁ ἔρωσ ἦν ὁ κόσμος ὀλόκληρος. . . καὶ ὁ Κάρολος ἔλειπεν. Ἐπέδειξεν ἀληθῆς ὕψος θωπείας καὶ φιλοστόργου περιποιήσεως πρὸς τὸν γέροντα πατέρα της, οὐτινος κατέπιπτον μὲν ἤδη αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις, διετηρεῖτο δ' ἐμφύτως ἀδιάπτωτος ἡ φιλαργυρία. Οὕτω δὲ ὁ θάνατος τοῦ ἀνθρώπου τούτου οὐδόλως ὑπῆρξεν ἀντίθετος πρὸς τὴν ζωὴν αὐτοῦ.

Ἀπὸ πρῶτας διέτασσε καὶ τὸν ἐκύλιον μετὰ τῆς ἐστίας τοῦ κοιτῶνός του καὶ τῆς θύρας τοῦ γραφείου του, μεστοῦ χρυσίου βεβαίως, ὅπου καὶ ἔμενε τέλος ἀκίνητος, θεωρῶν ἐναγωνίως τοὺς ἐρχομένους εἰς ἐπίσκεψίν του καὶ τὴν σιδηρότευκτον θύραν τοῦ θησαυροφυλακίου του. Ἐζήτηε ἐξήγησιν ἀκριβῆ τοῦ ἐλαχίστου θορύβου ὃν ἤκουε, καί, πρὸς μεγίστην ἐκπληξίν τοῦ συμβολαιογράφου, ἤκουε τὸν σκύλον του χασιμῶμενον ἐν τῇ αὐλῇ. Ἐκ τῆς φαινομένης του νάρκης ἠγείρετο μόνον καθ' ἣν ἡμέραν καὶ ὦραν ἔμελλε νὰ λάβῃ μισθώματα, νὰ ὑπολογίσῃ τὰ παρὰ τῶν αὐλιτῶν του ὀφειλόμενα, καὶ νὰ δώσῃ ἐξοφλήσεις. Διέσειε τότε τὸν τροχυφόρον κλιντήρα του, μέχρις οὗ ἔφθανεν ἀπέναντι τῆς θύρας τοῦ γραφείου του. Ἦνοιγεν αὐτὴν διὰ τῆς θυγατρὸς του, κ' ἐπέβλεπε τὴν παρ' αὐτῆς τῆς ἰδίας μυστικῆς τοποθέτησιν τῶν ἀργυροῦχων σάκκων, μέχρις οὗ πάλιν ἐκλείετο ἡ θύρα. Εἶτα ἐπανήρχετο ἐκείνη σιωπηλῆ εἰς τὴν θέσιν της, ἀφοῦ ἔδιδεν εἰς αὐτὸν τὸ πολύτιμον κλειδίον, ὅπερ ἔφερεν οὗτος πάντοτε ἐντὸς τοῦ θυλακίου τοῦ ὑπενδύτου του καὶ πολλάκις ἔψαυεν ἐξωθεν εὐχαρίστως.

Ὁ γηραιὸς αὐτοῦ φίλος, ὁ συμβολαιογράφος, προβλέπων ὅτι ἡ πλουσία κληρονόμος ἤθελεν ἀναγκάτως νυμφευθῆ τὸν πρόεδρον ἀνεψιόν του, ἂν ὁ Κάρολος Γρανδέ δὲν ἐπανήρχετο, ἠύξασε τὰς πρὸς αὐτὴν περιποιήσεις καὶ φιλοφροσύνας του. Ἦρχετο καθ' ἑκάστην ζήτησιν τὰς διαταγὰς τοῦ Γρανδέ, μετέβκινε κατὰ παραγγελίαν του εἰς Φροαφῶν, εἰς τοὺς ἀγρούς, τοὺς λειμῶνας καὶ τὰς ἀμπέλους, ἐπῶλε τὴν συγκομιδὴν, καὶ μετέβκιλε τὰ εἰσοδήματα εἰς χρυσὸν καὶ εἰς ἀργυρον, σταιβαζόμενος κρυφίως ἐπὶ τῶν σάκκων, οἵτινες ἐπλήρουν τὸ ταμεῖον τοῦ γέροντος.

Ἐπῆλθον τέλος αἱ ἡμέραι τῆς ἀγωνίας καθ' ἃς τὸ ἰσχυρὸν σῶμα τοῦ Γρανδέ ἐπάλασσε πρὸς τὴν καταστροφὴν. Ἡθέλησε νὰ μείνῃ καθήμενος ἐγγὺς τῆς ἐστίας του, καὶ ἀπέναντι τῆς θύρας τοῦ γραφείου του. Ἐσυρε πρὸς ἐαυτὸν καὶ περιετύλισσε τὰ καλύμματα δι' ὧν τὸν ἐσκέπαζον, κ' ἔλεγεν εἰς τὴν Ἀννέταν :

— Φύλαξέ τα, . . κλεισ' τα, . . νὰ μὴ μοῦ τὰ κλέψουν.

Ὅσάκις κατῶρθον ν' ἀνοιχθῆ τοὺς ὀφθαλμοὺς του, ὅπου εἶχε συγκεντρωθῆ ὅλη του ἡ ζωὴ, ἔστρεφεν αὐτοὺς πᾶραυτα πρὸς τὴν θύραν τοῦ θησαυροφυλακίου του, λέγων πρὸς τὴν θυγατέρα του :

— Εἶν' ἐκεῖ ; ἐκεῖ ; διὰ φωνῆς ἐλεγχούσης φόβον καὶ τρόμον.

— Ναί, πατέρα !

— Πρόσεχε τὸ χρυσάφι ! Φέρε μοι ἐδῶ χρυσάφι, χρυσάφι . .

Ἡ Εὐγενία ἐσκόρπιζεν ἐνώπιον αὐτοῦ λουδοβίκεια ἐπὶ τῆς τραπέζης ἔμενε δ' ἐκείνος ὠρας ὀλοκλήρους προσηλῶν τὰ βλέμματα ἐπὶ τῶν χρυσῶν νομισμάτων, ὡς παιδίον θεωροῦν ἡλιθίως τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ὅτε τὸ πρῶτον ἀρχίζει νὰ βλέπῃ, καὶ μειδιῶν αὐτομάτως καὶ ἀδιαφόρως ὡς νήπιον.

— Ἔτσι ζεσταίνομαι ! ἔλεγεν ἐνίοτε, κ' ἐξέφραζεν ἠθῆς τι μακαριότητος ἢ μορφῆς του.

Ὅτε ὁ ἐφημέριος τῆς ἐνορίας ἦλθε νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν τὴν ἁγίαν κοινωσίαν, οἱ ὀφθαλμοὶ του νεκροὶ ἀπὸ τινος κατὰ τὸ φαινόμενον, ἐζωογονήθησαν ἄμα ἰδόντες τὸν σταυρὸν. τὰ κηροπήγια καὶ τὸ ἀργυροῦν ἀγιασμοδοχεῖον, καὶ ἡ προβοσκίς του ἐκινήθη τὸ ὕστατον. Ὅτε δὲ ὁ ἱερεὺς προσέφερεν εἰς τὰ χεῖλη του τὸν ἀργυροῦν ἐπίχρυσον σταυρὸν ἵνα ἀσπασθῶσι τὸν Χριστόν, προέβη εἰς κίνημα φοβερὸν ἵνα τὸν ἀρπάξῃ καὶ τὸ κίνημα αὐτὸ ὑπῆρξε τὸ τέλος τῆς ζωῆς του. Ἐκάλεσε τότε τὴν Εὐγενίαν, ἣν δὲν ἔβλεπε, καίτοι γονυπετῆ ἐνώπιόν σου καὶ βρέχουσαν διὰ τῶν δακρυῶν της τὴν ψυχρὰν τοῦ ἡδῆ χεῖρα.

— Πατέρα μου, τὴν εὐχὴν σου ! εἶπεν ἐκείνη.

— Ἐχε ὅλα ἐννοια ! τῆ εἶπε. Θὰ μοῦ δώσης λογαριασμὸν ἐκεῖ ἐπάνω, προσέθηκεν, ἀποδεικνύων διὰ τῶν λόγων τούτων ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε ἡ θρησκεία τῶν φιλαργύρων.

Ἡ Εὐγενία εὐρέθη οὕτω μόνη ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας ἐκείνης, οὐδένα ἔγουσα περὶ ἐαυτῆς. Ἐν ἡδύνατο νὰ θεωρήσῃ ἐλπίζουσα ὅτι ἤθελεν ἐνοηθῆ, πλὴν τῆς Ἀννέτας, τοῦ μόνου ὄντος, ὅπερ τὴν ἠγάπα ἀληθῶς καὶ μεθ' ἧς ἡδύνατο νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τοῦ ἄλλου τῆς καρδίας της. Ἡ μεγάλη Ἀννέτα ἦτο πρόνοια διὰ τὴν Εὐγενίαν. Οὕτω δὲ δὲν ὑπῆρξε δούλη δι' αὐτὴν, ἀλλὰ ταπεινὴ φίλη.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς της ἡ Εὐγε-

νία ξμαθε παρὰ τοῦ συμβολαιογράφου Κρυσώ ὅτι εἶχε τριακοσίων χιλιάδων λιβρῶν εισόδημα ἀπὸ γῆς, κειμένης ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Σωμύρης, ἐξ ἑκατομμύρια εἰς χρεώγραφα δίδοντα τόκον τρία τοῖς ἑκατόν, καὶ ἠγορασμένα πρὸς ἐξήκοντα φράγκα, ἐνῶ ἤξιζον τότε ἐβδομήκοντα ἐπτὰ πλὴν δὲ τούτων καὶ δύο ἑκατομμύρια ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων εἰς χρυσόν, μὴ λογιζομένων τῶν καθυστερουμένων μισθωμάτων. Ὅλη τῆς ἡ περιουσία ἐξετιμαζτο ἐν συνόλῳ ἀντὶ δεκαεπτὰ ἑκατομμυρίων.

— Πού νὰ εἶνε ὁ ἐξάδελφός μου; ἔλεγε καθ' ἑαυτήν.

Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ Κρυσώ παρέδωκεν εἰς τὴν πελατιὰ τοῦ τὴν γενικὴν ἐκκαθάρισιν τῆς κληρονομίας, ἡ Εὐγενία ἔμεινε μόνη μετὰ τῆς Ἀννέτας· ἐκάθητο δ' ἀμφοτέραι ἑκατέρωθεν τῆν μεγάλην ἐκείνης ἐστίας τῆς αἰθούσης, ἦτις, κενὴ ἤδη, ἦτο πλήρης ἀναμνήσεων, ἀπὸ τῆς ἔδρας μετὰ καλοβάθρων ἐφ' ἧς ἐκάθητο ἡ μήτηρ τῆς μέχρι τοῦ ποτηρίου ἀφ' οὗ εἶχε πῖει ὁ ἐξάδελφός τῆς.

— Ἀννέτα, ἐμείναμεν μόναι. . .

— Ναί, κυρία. Νὰ ἤξευρα ποῦ εἶνε, τὸ πουλάκι μου, θὰ πῆγαίνα περὶ νὰ τὸν εὐρῶ.

— Μὰς χωρίζει θάλασσα! ὑπέλαθεν ἡ νεανίς.

Ἐνῶ ἡ ταλαίπωρος κληρονόμος συνέκλειεν οὕτω μετὰ τῆς γηραιᾶς τῆς ὑπερτέρας, ἐν τῇ ψυχρᾷ καὶ σκοτεινῇ ἐκείνῃ οἰκίᾳ, ἦτις ἦτο δι' αὐτὴν ὁ κόσμος ὀλόκληρος, περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐγένετο λόγος, ἀπὸ Νάντης μέχρις Ὀρλεάνης, ἡ περὶ τῶν δεκαεπτὰ ἑκατομμυρίων τῆς δεσποινίδος Γρανδέ. Πρῶτη αὐτῆς πράξις ὑπῆρξε νὰ χορηγήσῃ εἰς τὴν Ἀννέταν χιλίων διακοσίων φράγκων ἐτήσιον εισόδημα, ἦτις, ἔχουσα ἤδη ἐξ ἑαυτῆς ἄλλα ἐξακόσια φράγκα, κατέστη οὕτω πλουσία νύμφη, καὶ ἐντὸς μηνὸς ἐγένετο ἀπὸ δεσποινίδος δέσποινα, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ἀντωνίου Κορνοουαγέ, διορισθέντος γενικοῦ ἐπιστάτου τῶν κτημάτων τῆς δεσποινίδος Γρανδέ.

Ἡ κυρία Κορνοουαγέ διεκρίθη μεγάλως ὑπὲρ πάσας τὰς συγχρόνους αὐτῆς. Καίτοι εἶχε πενήκοντα καὶ ἑννέα ἐτῶν ἡλικίαν, μόλις ἐφαίνετο τεσσαρακοντούτις· τὰ χονδρὰ τῆς χαρακτηριστικὰ εἶχον ἀντιστῆ εἰς τὰς προσβολὰς τοῦ χρόνου. Χάρις δὲ εἰς τὸν μοναχικὸν αὐτῆς βίον, ἐνέπαιζε τὸ γῆρας διὰ χροιάς εὐανθοῦς καὶ σιδηρᾶς υγείας. Οὐδέποτε ἴσως ὑπῆρξεν ὠραιότερα ἢ τὴν ἡμέραν τῶν γάμων τῆς. Παχέαι, χονδρὰ καὶ βωκαλέα, εἶχεν ὑπὲρ αὐτῆς συνηγοροῦσαν τὴν ἀσχημικὴν τῆς, καὶ ἡ ἀκατάπυτος αὐτῆς μορφὴ ἐξέφραζεν εὐδαιμονίαν, ἦτις κατέστησεν εἰς πολλοὺς φθονητὴν τὴν τύχην τοῦ Κορνοουαγέ.

— Εἶδες χρῶμα; ἔλεγεν ὁ ἔμπορος τῶν ἐριούχων.

— Ἦμπορεῖ, ζεῦρεῖς, νὰ κάμη καὶ παιδιὰ, εἶπεν ὁ ἔμπορος τοῦ ἄλατος. Αὐτὴ, μάτια μου, βαστά' σὰν νὰ εἶνε, μὲ συμπάθειο, ἀλατισμένη.

— Ἐχει χρήματα, ἔλεγε τρίτος γείτων, καὶ ὁ Κορνοουαγέ τὴν ἔκαμε.

Ἐξερχομένη τῆς γηραιᾶς οἰκίας ἡ Ἀννέτα, ἦτις ἠγαπάτο ὑφ' ὅλης τῆς γειτονίας, οὐδὲν ἄλλο ἤκουεν ἢ συγχαρητήρια, καταβαίνουσα τὴν ἐλικσειδῆ ὁδόν, ἵνα μεταβῆ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἡ Εὐγενία τῇ ἔδωκε δῶρον νυμφικὸν τρεῖς δωδεκάδας μαχαίροπειρῶνα, ὁ δὲ Κορνοουαγέ, κατὰ πλῆκτος ἐκ τοιαύτης μεγαλοδωρίας, ἐλάλει δακρύων περὶ τῆς κυρίας του, καὶ ἦτο πρόθυμος νὰ κοπῆ δι' αὐτήν.

Γενομένη οἰκονόμος τῆς Εὐγενίας ἡ κυρία Κορνοουαγέ ἀπέκτισε καὶ ἄλλην εὐτυχίαν ἴσῃν πρὸς τὴν ἀπόκτησιν συζύγου. Εἶχε τέλος ν' ἀνοίγῃ καὶ νὰ κλείῃ τὸ ὄψοφυλάκιον, εἶχε νὰ δίδῃ τὰ τρόφιμα τῆς ἡμέρας, ὡς ἐπραττεν ὁ μακαρίτης ἀθέντης τῆς. Εἶχεν ἐπίσης νὰ διοικῆ δύο ὑπηρετάς, μίαν μαγειρίσαν καὶ μίαν θαλαμηπόλον ἐπιτετραμμένην νὰ διορθῶν τὴν λευκοστολήν τῆς οἰκίας καὶ νὰ φάπτῃ τὰς ἐσθῆτας τῆς δεσποινίδος.

Ὁ Κορνοουαγέ συνεκέντρωσε τὰ καθήκοντα ἐπιστάτου καὶ διαχειριστοῦ. Περιττὸν δὲ νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ μαγειρίσσα καὶ ἡ θαλαμηπόλος, ἃς ἐξέλεξεν ἡ Ἀννέτα, ἦσαν ἀληθεῖς ἀδαμαντες.

Ἡ δεσποινὶς Γρανδέ ἀπέκτισεν οὕτω τέσσαρας ὑπηρετάς, ὧν ἡ ἀφοσίωσις ἦτο ἀπεριόριστος. Οἱ μισθωταὶ δὲν ἐνόησαν μεταβολὴν τινὰ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ γέροντος, διότι αἱ ἔξεις τῆς διαχειρίσεως αὐτοῦ ἦσαν αὐστηρῶς ὀρισμέναι, ἐξηκολούθησαν δὲ ἀμεταβλήτως καὶ ἐπιμελῶς τηροῦμεναι ὑπὸ τοῦ κυρίου καὶ τῆς κυρίας Κορνοουαγέ.

Τριακοντούτις ἤδη ἡ Εὐγενία οὐδεμίαν ἐγνωρίζεν εὐτυχίαν τοῦ βίου. Ἡ ὥρα καὶ κατηφῆς παιδικῆ τῆς ἡλικίας εἶχε παρέλθει ἐγγύς μητρὸς, ἢ ἡ παραγνωριζομένη καὶ προσκοπτομένη καρδιά ἀδιαλείπτως ὑπέφερε. Καταλείπουσα ἐν χαρᾷ τὴν ζωὴν, ἡ μήτηρ αὐτῆ ὠκτεῖρε τὴν θυγατέρα τῆς, ὅτι ἐμελλεν εἶναι νὰ ζῆσῃ, καὶ ἀφῆκεν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῆς ἐλαφρῶν συνειδήσεως τύψιν καὶ αἰωνίους πόθους.

Ὁ πρῶτος καὶ μόνος τῆς Εὐγενίας ἔρωσ ἦτο δι' αὐτὴν ἀφορμὴ μελαγχολίας. Ἐπὶ τινὰς μόλις ἡμέρας ἰδοῦσα τὸν ἔραστον αὐτῆς, εἶχε δώσει εἰς αὐτὸν τὴν καρδίαν τῆς μεταξύ δύο κλοπίων φιλημάτων. Εἶτα ἐκείνος ἀνεχώρησε, καὶ κόσμος ὅλος ἐχώρισεν αὐτοῦς. Ὁ ἔρωσ οὗτος, ὃν κατηράσθη ὁ πατήρ τῆς καὶ ἐξ οὗ ἀπέθανεν ἡ μήτηρ τῆς, πολλὴν εἰς αὐτὴν παρεῖχε λύπην καὶ ἀθηνεῖς τινὰς μόλις ἐλπίδας. Οὕτω δὲ μέχρι ἐκείνης τῆς ἐποχῆς εἶχεν ἐπιδιώξει μόνον τὴν εὐτυχίαν, ἐξαντλοῦσα τὰς

δυνάμεις αὐτῆς, ἀλλὰ μὴ ἀντικαθιστῶσα αὐτάς.

Ἐν τῷ ἠθικῷ, ὡς καὶ ἐν τῷ φυσικῷ βίῳ ὑπάρχει εἰσπνοὴ καὶ ἐκπνοὴ. Ἡ ψυχὴ ἔχει ἀνάγκην ν' ἀπορροφᾷ τὰ αἰσθήματα ψυχῆς ἄλλης καὶ ἀφομοιοῦσα αὐτὰ νὰ τ' ἀνταποδίδῃ πλουσιώτερα. Χωρὶς τοῦ ὠραίου τούτου ἀνθρώπινου φαινομένου, ἀδύνατον νὰ ζῆσῃ καρδία. Στερεῖται ἄερος, πάσχει καὶ φθίνει.

Ἡ Εὐγενία ἤρχιζε πάσχουσα. Δι' αὐτὴν ὁ πλοῦτος οὔτε δύναιμι ἦτο οὔτε παρηγορία. Ζωὴ δι' αὐτὴν ἦτο ὁ ἔρωσ, ἡ θρησκεία καὶ ἡ εἰς τὸ μέλλον πίστις. Ὁ ἔρωσ ἐξήγει εἰς αὐτὴν τὴν αἰωνιότητα. Ἡ καρδιά τῆς καὶ τὸ εὐαγγέλιον τῆ ὑπεδείκνυντο δύο μέλλοντας καὶ προσδοκωμένους κόσμους. Ἡμέρας δὲ καὶ νυκτὸς ἐβυθίζετο εἰς τοὺς κόλπους δύο ἀπείρων λογισμῶν, οἵτινες ἴσως δι' αὐτὴν ἀπετέλουν ἕνα καὶ μόνον, καὶ ἀπεμονοῦτο ἐντελῶς, ἀγαπῶσα καὶ νομιζούσα ἑαυτὴν ἀγαπωμένην. Ἀπὸ ἐπτὰ ἡδὴ ἐτῶν τὸ πάθος τῆς εἶχε δεσπόσει αὐτῆς ὀλοκλήρως.

Θησαυρός τῆς δὲν ἦσαν τὰ ἑκατομμύρια, ὧν ἐπεσφραῦοντο τὰ εισοδήματα, ἀλλ' ἡ σκευοθήκη τοῦ Καρόλου· αἱ δύο εἰκόνες αἵτινες ἦσαν ἀνητημέναι ὑπεράνω τῆς κλίνης τῆς· τὰ κοσμηματὰ του, ἅτινα εἶχεν ἐξαγοράσει παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς, κ' ἐρύλαττε παρατεταγμένα ἐπὶ στρώματος βάμβακος ἐντὸς τοῦ σωροῦ τοῦ παλαιοῦ ἐρμαρίου· ἡ δακτυλήθρα τέλος τῆς θείας τῆς, ἣν εἶχε μεταχειρισθῆ ἡ μήτηρ τῆς, καὶ ἣν ἐλάμβανεν εὐλαβῶς καθ' ἡμέραν ἵνα ἐργασθῆ εἰς κέντημά τι, ἀληθῆ πηνελόπης ἱστόν, ὅπερ εἶχεν ἀρχίσει μόνον ὅπως φορῆ εἰς τὸν δάκτυλόν τῆς τὸ πλῆρες ἀναμνήσεων ἐκείνο χρυσοῦν μικροτέχνημα.

Δὲν ἐφαίνετο πιθανόν ὅτι ἡ δεσποινὶς Γρανδέ ἤθελεν ἀπαφασίσει νὰ νυμφευθῆ διαρκούντος τοῦ πένθους τῆς. Ἡ ἀληθινὴ τῆς εὐλάβεια ἦτο γνωστή. Οὕτω δὲ ἡ οἰκογένεια Κρυσώ, ἢς τὴν πολιτικὴν σωφρόνως διηύθυνεν ὁ γέρον ἀββᾶς, ἠρέκεσθη νὰ πολιορκήσῃ τὴν κληρονόμον καὶ νὰ περιβάλῃ αὐτὴν διὰ τῶν τρυφερωτάτων περιποιήσεων.

Πᾶσαν ἐσπέραν παρ' αὐτῇ ἐπλήρου τὴν αἰθουσαν ὀμήγυρις συγκροτούμενη ἐκ τῶν θερμοτάτων καὶ μᾶλλον ἀφωσιωμένων Κρυσωτιστῶν τῆς χώρας, οἵτινες ἐψάλλον πάντες ἐναμίλως τοὺς αἰνοῦς τῆς οἰκοδεσποίνης. Ἡ Εὐγενία εἶχεν ἤδη τὸν τακτικόν τῆς ἱατρῶν, τὸν ἔλεονόμον τῆς, τὸν κοιτωνάρχην τῆς, τὴν ἀρχιθαλαμηπόλον τῆς, τὸν πρωθυπουργόν τῆς καὶ τὸν γραμματέα τῆς, γραμματέα δὲ ἰδίως, ὅστις ἐπιθυμίαν εἶχε πολλὰ νὰ τῇ εἴπῃ. Καὶ κρασπεδοφόρον ἂν ἐπεθύμει ἡ πλουσία κληρονόμος, θὰ εὐρίσκετο ἀμέσως. Ἦτο βασίλισσα ἀληθῆς, καὶ ἡ μᾶλλον κολακευομένη πάσης ἄλλης βασιλίσσης.

Ἡ κολακεία οὐδέποτε προέρχεται ἀπὸ μεγάλων ψυχῶν· ἰδιάζει εἰς τὰ μικρὰ πνεύματα, ἀτινα κατορθοῦσι νὰ σμικρύνωνται ἐτι μᾶλλον, ἵνα εισδύωσιν εὐκολώτερον εἰς τὴν βιωτικὴν σφαῖραν τοῦ προσώπου, οὐτινος εἰσὶ δορυφόροι. Ἐν τῇ κολακείᾳ ὑπακούεται πάντοτε συμφέρον. Διὰ τοῦτο δὲ πάντες ὅσοι καθ' ἐσπέραν ἐπλήρουν τὴν αἰθουσαν τῆς δεσποινίδος Εὐγενίας, ἦν ἀπεκάλουν δεσποινίδα Δὲ Φροαφῶν, κατῶρθον θαυμαστίως νὰ τὴν πανηγυρίζωσιν.

Ἡ ἐπαινετικὴ ἐκείνη συναυλία, ἣν πρῶτον τότε ἤκουεν ἡ Εὐγενία, κατέστησεν αὐτὴν τὸ κατ' ἀρχὰς περιπόρφυρον ἐξ αἰδούς. Ἄλλ' ἀνεπισιθῆτως, καὶ παρὰ πᾶσαν τὴν ἀγορικὴν τῶν γινομένων αὐτῇ φιλοφρονήσεων, τὸ οὖς τῆς συνείθισεν ἐπὶ τέλους τοσοῦτον ν' ἀκούῃ εὐφημούμενον τὸ κάλλος τῆς, ὥστε ἂν νεήλυς τις τὴν ἔλεγεν ἀσχημον, ὁ φόγος οὗτος ἤθελε τῇ προξενήσει πολὺ πλείονα αἰσθησθῆναι ἢ πρὸ ὀκτώ ἐτῶν. Εἶτα κατήχησε καὶ ν' ἀρέσκηται εἰς τὰς ἡδυλογίας ὅσας ἤκουε, διότι κατέθετεν αὐτὰς κρυφίως εἰς τοὺς πόδας τοῦ μυστικοῦ τῆς εἰδώλου.

Συνείθισεν οὕτω βαθμηδὸν νὰ βλέπῃ πάντας προσφερομένους εἰς αὐτὴν ὡς εἰς ἡγεμονίδα, καὶ τὴν αὐλήν τῆς πλήρη καθ' ἐσπέραν. Ὁ κύριος πρόεδρος Δὲ Βομφῶν ἦν ὁ ἦρωσ τῆς μικρᾶς ἐκείνης ἡμετέρας, καθ' ἣν τὸ πνεῦμά του, τὸ πρόσωπόν του, ἡ μάθησις καὶ οἱ ἀρεστοὶ τοῦ τρόπου ἐπηνοῦντο ἀδιακόπως. Εἰς τῶν παρισταμένων παρετήρει, ὅτι ἀπὸ ἐπταετίας εἶχε μεγάλως αὐξήσει τὴν περιουσίαν του, ὅτι τὸ Βομφῶν ἀπέφερε τοῦλάχιστον δέκα χιλιάδας φράγκων εισόδημα, κ' εὐρίσκετο συνεσφιγμένον, ὡς πάντα τὰ κτήματα τῶν Κρυσώ, ἐντὸς τῶν ἀπεράντων κτήσεων τῆς κληρονομίας.

— Ἠξεύρετε, δεσποινίς, ἔλεγεν εἰς τῶν συνήθων, ὅτι οἱ Κρυσώ ἔχουν ὅλοι μαζὺ σαράντα χιλιάδες λίβρας εισόδημα;

— Καὶ τὰς οικονομίας ποῦ τὰς βάζετε; ὑπελάμβανε γοατὰ τις φίλη τοῦ κόμματος, ἡ δεσποινὶς Γριβώκουρ. Ἐνας κύριος ἀπὸ τὰ Παρίσια ἦλθ' ἐσχάτως κ' ἐπρόσφερεν εἰς τὸν κύριον Κρυσώ διακοσίας χιλιάδας φράγκα διὰ τὸ συμβολαιογραφικόν του. Ἄν διορισθῆ εἰρηνοδίκης, θ' ἀναγκασθῆ νὰ τὸ πωλήσῃ.

— Θέλει νὰ διαδεθῆ τὸν κύριον Δὲ Βομφῶν ὡς πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου, καὶ λαμβάνει τὰ μέτρα του, ἀπήνησεν ἡ κυρία Ὀρσονβάλ. Ὁ κύριος πρόεδρος θὰ γείνη ἐφέτης καὶ κατόπιν πρόεδρος· ἔχει τὰ μέσα καὶ θὰ κάμη στάδιον.

— Εἶνε διακεκριμένος ἄνθρωπος, ἔλεγεν ἄλλος· δὲν φρονεῖτε, δεσποινίς;

Ὁ κύριος πρόεδρος εἶχε προσπαθήσει νὰ συμμορφώσῃ τὸ ἦθος αὐτοῦ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς θέσεώς του ἀπέναντι τῆς Εὐγενίας. Καίτοι

τεσσαρακοντούτης, μελάγχρους, τραχείαν έχων τὴν μορφήν, Ξηρὸν δὲ ὡς πᾶσαι αἱ δικαστικαὶ φυσιογενεῖαι, ἐνεδύετο ὡς νεανίας, ἐπαίξε μετὰ λεπτοφυοῦς ῥάβδου, δὲν ἐταμβάκιζε παρὰ τῆ δεσποινίδι Δὲ Φροσφῶν, ἤρχετο δὲ πρὸς αὐτὴν πάντοτε φορῶν λευκὸν λαίμοδέτην καὶ χιτῶνα οὔτινος ἢ εὐρύπτυχος, τραχηλιά ἐξωμοιάζεν αὐτὸν κάπως πρὸς Ἰνδικὴν ὄρνιθα. Ὡμίλει δὲ οἰκείως πάντοτε πρὸς τὴν ὄραϊαν κληρονόμον, κ' ἐκάλει αὐτὴν: *Ἡ ἀγαπητὴ μας Εὐγενία.*

Ἀπλῶς εἰπεῖν αἱ ἐσπεριναὶ παρὰ τῆ Εὐγενία σκηναὶ ἦσαν ἀπαράλλακτοι πρὸς τὴν ἐν ἀρχῇ τῆς προκειμένης ἱστορίας περιγραφείσαν, ἐκτός μόνον ὅτι τὰ πρόσωπα ἦσαν περισσότερα, ἔλειπον δὲ ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Γρανδέ, καὶ τὸν λόγον εἶχεν ἀντικαταστήσει τὸ οὐδέν. Ἡ τῶν κυνῶν ἀγέλη ἐδίωκε πάντοτε τὴν Εὐγενίαν καὶ τὰ ἐκατομυρία τῆς, ἀλλ' εἶχεν ἤδη γίνει πολυκρημνιστέρα, ὑλάκει κάλλιον, καὶ περιστοιχίζε πανταχῶθεν καὶ μεθοδικῶς τὸ θήραμα.

Ἄν ὁ Κάρολος ἤρχετο αἰφνης ἐκ τοῦ βᾶθους τῶν Ἰνδιῶν, ἤθελεν ἐπανεύρει τὰ αὐτὰ πρόσωπα καὶ τὰ αὐτὰ συμφέροντα. Ἡ κυρία Δὲ Γρασέν, ἣν ἡ Εὐγενία περιποιεῖτο μετὰ πολλῆς ἀγαθότητος καὶ φιλοφροσύνης, ἐπέμενε πάντοτε τυραννοῦσα τοὺς Κρυσῶ. Ἀλλὰ καὶ τότε ὡς καὶ ἄλλοτε ἡ μορφή τῆς Εὐγενίας ἤθελε φανῆ δεσπόζουσα τῆς εἰκόνας· καὶ τότε ὡς καὶ ἄλλοτε, ὁ Κάρολος ἤθελε παραστῆ ὡς ἡγεμῶν. Οὐχ ἤττον ὑπῆρχε καὶ πρόοδος. Ἡ ἀνθοδέσμη, ἣν προσέφερον ἄλλοτε ὁ πρόεδρος εἰς τὴν Εὐγενίαν κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἑορτῶν τῆς, εἶχε καταστῆ περιοδική. Πᾶσαν ἐσπέραν, ἔφερον οὕτως εἰς τὴν πλουσίαν κληρονόμον μεγάλην καὶ λαμπρὰν ἀνθοδέσμη, ἣν ἡ κυρία Κορνουαγὲ ἔθετὸν ἐπιδεικτικῶς ἐντὸς βασιλικῶς, ἔριπτε δὲ κρυφίως εἰς γωνίαν τινὰ τῆς αὐλῆς, ἅμα ὡς αἱ ἐπισκέπται ἀπῆρχοντο.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔαρος ἡ κυρία Δὲ Γρασέν ἀπειραθῆν νὰ ταράξῃ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν Κρυσῶ, λαλοῦσα εἰς τὴν Εὐγενίαν περὶ τοῦ μαρκησίου Δὲ Φροσφῶν, οὔτινος ὁ κατεστραμμένος οἶκος ἠδύνατο ν' ἀνεγερθῆ, ἂν ἡ κληρονόμος ἀπεφάσιζε νὰ τῷ ἀποδώσῃ τὰς γαίας του διὰ γαμικοῦ συμβολαίου. Ἡ κυρία Δὲ Γρασέν ἐξῆρε τὸ πατρικὸν ἀίωμα καὶ τὸν μαρκησιακὸν τίτλον, ὑπολαμβάνουσα δὲ τὸ εἰρωνικὸν μειδίαμα τῆς Εὐγενίας ὡς ἐπιδοκιμασίαν, ἔλεγε πανταχοῦ ὅτι ὁ γάμος τοῦ προέδρου Κρυσῶ δὲν ἦτο τόσοσ ὄριμος, ὅσον ὁ κόσμος ἐνόμιζε.

— Μολονότι ὁ κύριος Δὲ Φροσφῶν εἶνε πενητῆκοντούτης, ἔλεγε, δὲν φαίνεται περισσότερον ἡλικιωμένος τοῦ κυρίου Κρυσῶ. Εἶνε ἀλήθεια ὅτι εἶνε χῆρος καὶ ἔχει καὶ παιδιὰ, ἀλλ' εἶνε μαρκησιός, θὰ ἦνε πατρικίος τῆς Γαλλίας, καὶ εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν τοιοῦτοι γαμβροὶ

εὐκόλα δὲν εὐρίσκονται. Γνωρίζω ἀπὸ ἀσφαλῆ πηγῆν, ὅτι ὁ γέρον Γρανδέ εἶχε σκοπὸν νὰ συνδεθῆ με τὸς Φροσφῶν καὶ νὰ ἐνώσῃ ὅλα του τὰ κτήματα με τὰς γαίας των. Πολλὰς φοραὶς μοῦ τὸ εἶχεν εἰπεῖ ὁ πονηρὸς γέρον.

— Πῶς, Ἀννέτα! εἶπεν ἐσπέραν τινὰ κατακλινομένη ἡ Εὐγενία· οὐδὲ μίαν φορὰν νὰ μὴ μοῦ γράψῃ!

[Ἔσται συνέχεια.]

ΑΘΗΝΑΙ

[Ἰπὸ Καρόλου δὲ Μουῆ].

Συνέχεια (δὲ σελ. 161).

Β'.

Πλέοντας εἰς Πειραιᾶ ἐφώτιζεν ἡμᾶς λαμπρὸν σεληνιαῖον φῶς. Αἱ ὠχραὶ τῆς σελήνης ἀκτίνες προσέπαιζον ἐπὶ τῶν γαληνίων ὑδάτων, ἀπερ διέσχίζε τὸ ἀτμόπλοιο, τέμνον ἀργυρᾶν αὐλακὰ ἀριστερόθεν ἀπέφρασσε τὸν ὀρίζοντα ἢ παραλίαν τῆς Σύρας, δεξιόθεν δὲ φαινή ἐκτασίς ὑδάτων ἐφαίνετο ὡσεὶ βυθιζομένη εἰς τοὺς νυκτίους μυχοὺς, καὶ ἀπωτέρω ἀνέθροσκον τῆδε κάκεισε σκιαγραφίαι νήσων, λευκαζόμεναι ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τῆς σελήνης. Σιγὴ ἐπεφοίτα ἐπὶ τῆς περιοχῆς, ἣν ἐπλήρου ἡ σκιά τῶν ὀμηρικῶν θεῶν, ὅπου ὅμως ἡ ἐπιβάλλουσα τῶν πραγμάτων γαλήνη, κατισχύουσα τῶν ἡμετέρων ἀνεμνήσεων, ὀμίλει ἡμῖν οὐχὶ περὶ τῶν ἑλληνικῶν μύθων, ἀλλὰ περὶ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, τοῦ εὐδήλως ὄρατου ἐν τῇ νηνεμίᾳ τῆς γῆς καὶ ἐν τῇ καλλονῇ τῆς νυκτός. Αἱ δὲ ψυχαὶ ἡμῶν, ἀποδιδράσκουσαι τοῦ παλαιῦ Ὀλύμπου, ἐν αὐτοῖς τοῖς τόποις ἐνθα τὰ πάντα ὑμνοῦσι τὴν χάριν αὐτοῦ καὶ ἀνιστᾶν αὐτὸν πρὸ τῶν ἐκθάμβων ὀμμάτων ἡμῶν, ὕψισταντο ἰσχυρότεραν τὴν ἐπενέργειαν τοῦ κατανικήσαντος τὸν Ὀλυμπον· ἡ εἰκὼν τοῦ δημιουργοῦ ἐδέσποζε τῆς πλάσεως, ἐν ᾗ δ' ἡ Φοῖβη κατέχευε τὰς ἀκτίνας αὐτῆς ἐπὶ τῶν κυμάτων, ἐφ' ὧν ἐπενήχετο ἄλλοτε ἡ Δῆλος, ἐν ᾗ ἡρέμα ἐπλέομεν παρὰ τὰς ἀκτὰς εἰς ἃς προσωρμίζοντο τὸ πάλαι οἱ Ἕλληνες θεωροί, τὸ μεγαλεῖον τοῦ ποιήσαντος τὰ λαμπρὰ ταῦτα ἔργα ἐπλήρου τὰς ἡμέτερας καρδίας ἀρρήτου συγκινήσεως καὶ διεσκέδαζεν ὡς καπνὸν τὰ φάσματα ἐκλειπομένων θεῶν.

Εἶχε νυκτώσει, ὅτε διεπλεύσαμεν τὸν μεταξὺ Κέω καὶ Κύνου πόρον· μετὰ μικρὸν δ' ἐκάμψαμεν τὸ Σουνιακὸν ἄκρον, οὐ τὸν ναὸν ἐκάλυπτεν ἡ σκοτία. Ἀλλ' ἅμα ἐχάραξε καὶ διεκρίναμεν ἀριστερόθεν μὲν ἡμῶν τὴν Πελοπόννησον, τὴν Ἰδραν, τὴν Σαλαμίνα, δεξιόθεν δὲ τὴν ἄττικὴν παραλίαν. Ἀποτελεῖται δ' αὐτὴ ἐκ λόφων ἡλιοκαύστων, κατακλυζομένων ὑπὸ τοῦ περικυροῦς ἀέρος, ὧν αἱ γραμμαὶ διαγρά-

φονται μετ' ἐπιβαλλούσης κανονικότητος ἐν τῷ οὐρανῷ. Οἱ καλλιτέχναι, οἵτινες ἐξ ἀπαλῆς ἡλικίας εἶχον ἐνώπιον αὐτῶν τοιοῦτον ὀρίζοντα, ἐνετύθεν βεβαίως θὰ ἠρύσθησαν τὰ πρῶτα διδάγματα τῆς ἐνότητος τῶν ἐπινοημάτων καὶ τῆς συμμετρίας τοῦ σχήματος. Διότι ἡ φύσις εἶνε ἐν Ἑλλάδι διδάσκαλος αὐστηρὸς, μὴ ζητούσα νὰ γοητεύσῃ ὡς ἀλλαχοῦ διὰ τῆς ἀφθονίας τοῦ πλοῦτου, διὰ τῆς χάριτος τῶν θελημάτων, διὰ τῆς πρωτοτυπίας τῆς φαντασίας αὐτῆς· ἀλλ' ἀποκλειστικῶς διεγείρουσα τὸ ἀκριβέστατον καὶ ἀπλούστατον αἰσθημα τοῦ ἀναλλοιώτου ἰδεώδους. Καὶ ταῦτα λέγων οὐδαμῶς ἐνοῶ, ὅτι τὸ κάλλος τῆς ἀρχαίας πλαστικῆς, τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀττικοῦ δράματος ἐνέπνευσεν ἀμέσως ἢ θεωρία τοῦ ὀρίζοντος τῆς Ἀττικῆς, διότι τοιαῦτα θαυμάσια ἔργα ὑψηλότερον ἔχουσι τὴν πηγὴν· ἀλλ' εἶναι βέβαιον ὅτι διὰ τῆς ἀενοῦ θέας γαληνίων σχημάτων οἱ μεγάλοι καλλιτέχναι ἦσαν προπαρασκευασμένοι εἰς κρείσσονα κατανόησιν τῶν ἀποκαλύψεων τῆς ἰδέας αὐτῶν μεγαλοφυίας, καὶ ὅτι ἀφ' ἐτέρου ὁ ἀττικὸς λαός, οὐ ἡ ἐπιδοκιμασία συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀνάδειξιν καὶ τελείωσιν τῶν ἐξῶν ἐκείνων ἀνδρῶν, ἐκ τῆς θεωρίας τῆς περὶ αὐτὸν διαγγελώσεως φύσεως, τοῦ αἰθρίου οὐρανοῦ, προσεκτῆσατο ἔμφυτον ὄρημν πρὸς κατανόησιν ὑψηλῆς τέχνης καὶ ἐνδόμυχον συναίσθησιν τῆς ἀρμονίας.

Κάμψαντες καὶ ἐσχάτην τινὰ ἄκρην, εἰσῆλθον εἰς κολπίσκον, στενὸν μὲν κατὰ τὴν εἰσοδὸν, ἀλλὰ βαθμηδὸν πλατυνόμενον. Ἦν δὲ οὕτως ὁ Πειραιεὺς, καὶ περαιτέρω εἶδμεν τοὺς ὄρους τῆς Μουνηχίας καὶ τοῦ Φαλήρου. Λέμβος τις μετὰ βραχεῖαν κωπηλασίαν ἔφερον ἡμᾶς εἰς τὴν Ξηρὰν. Ὁ Πειραιεὺς, ὁ τοσοῦτους ἰδὼν στόλους ἐν τῷ περιορισμένῳ λιμένι αὐτοῦ, εἶνε σήμερον πόλις νέα, τεμνομένη ὑπὸ ὀδῶν πλατειῶν, καὶ βριθουσα κομψῶν οἰκιῶν, ἐκτισμένων κατὰ τὸν εὐρωπαϊκὸν τρόπον καὶ εὐαρέστων τὴν ὄψιν. Πᾶσαι δ' αἱ λευκαὶ οἰκοδομαὶ αὐτοῦ εἰσὶν εὐπρεπεῖς καὶ φαιδραὶ· οἱ κάτοικοι φαίνονται δραστήριοι, προσπελάζοντες προθύμως τοῖς ταξειδιώταις καὶ ἐρωτῶντες αὐτοὺς, ὡς οἱ παλαιαὶ «Ἔστι τι καινόν;» ἀνακοινοῦντες δὲ καὶ αὐτοὶ ἐν ἀνάγκῃ τὰ νεώτατα ἀγγέλματα· αἰσθάνεσαι, ὅτι εἶσαι ἐν μέσῳ φυλῆς ἐλευθέρης, ἐνεργητικῆς, προοδευούσης καὶ ὅτι εὐρίσκεσαι πολὺ μακρὰν τῆς Ἀνατολῆς.

Ἀλλ' ὁ Πειραιεὺς οὐδαμῶς κρατεῖ τοὺς ταξειδιώτας, οὓς προσελκύουσιν αἱ Ἀθηναὶ μόλις πατήσωσι τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος. Ἐσπεύδομεν νὰ πλησιάσωμεν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, ἣς εἶδομεν πρὸς στιγμὴν τὴν σκιαγραφίαν, καταπλέοντες εἰς τὸν λιμένα. Εἰς διάστημα ὀλίγων λεπτῶν τῆς ὥρας φέρεται ἀπὸ τοῦ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας σιδηρόδρομος— ὁ μόνος δυστυχῶς τοῦ

ἑλληνικοῦ βασιλείου! Ἀλλ' ἡμεῖς προσημύσαμεν μίαν τῶν πολυαριθμῶν ἀμαξῶν, τῶν σταθμευουσῶν ἐν τῇ προκυμαίᾳ, θέλοντες νὰ ἐπισκοπήσωμεν ἀνετώτερον τὴν πεδιάδα τῶν Ἀθηνῶν. Σπεύδω ὅμως νὰ προσθέσω, ὅτι εἰς τοῦτο δὲν ὀρμήθημεν ἐκ καταφρονήσεως τοῦ ταπεινοῦ σιδηροδρόμου, ἥκιστα δὲ ἐξ αἰσθημάτων σχολαστικῆς ἀγανακτήσεως, ὅποιον τὸ ὑπὸ τινῶν ὑψηλολόγων ἐπιδεικνυόμενον: «Πῶς!» λέγουσιν οἱ τοιοῦτοι, «σιδηροδρόμοι ἐν Ἑλλάδι! καὶ τί θὰ εἰπωσιν αἱ ἐνδοξαὶ σκιαὶ τῶν παλαιῶν; Σταθμοὶ κοινοὶ ἐν Μαραθῶνι, ἐν Κορίνθῳ, ἐν Ἄργεϊ! Ὁ ῥυπαρὸς καπνὸς τῶν μηχανῶν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν γεραρῶν ἀνεμνήσεων! Ἡ συρίκτρα νὰ διαταράξῃ τὸν ὕπνον τῶν νυμφῶν καὶ νὰ βεβηλωθῶσι διὰ σφραγγῶν ὁ Ὀλυμπος καὶ ὁ Ταύγετος!» Πάντα ταῦτα φαίνονται εὐφρέστατα ἐκ πρώτης ὄψεως, ἀλλὰ μόνον ὅταν δὲν ταξιδεύῃ τις ὑπολαμβάνει ποιητικωτέρην τὴν δι' ἀμαξῆς ὀδοπορίαν τῆς διὰ τοῦ σιδηροδρόμου. Ἴνα δὲ μὴ περιπέσωσιν εἰς ἀντίφασιν οἱ ταῦτα λέγοντες ἔπρεπε καὶ νὰ μὴ ἐπιβαίνωσιν ἀτμοπλοίου, ἀλλὰ νὰ φροντίσωσι περὶ ἐξευρέσεως ἀρχαίης τριήρους, ὅπως μεταβῶσιν εἰς Πειραιᾶ· καὶ ἐπειτα διακτῶς παρουσιασθῶσιν εἰς τὴν κλασσικὴν γῆν, φέροντες τὸν σημερινὸν ἱματισμὸν καὶ νὰ μὴ περιβληθῶσι τὸν χιτῶνα καὶ τὴν χλαμύδα τοῦ Περικλέους ἢ τοῦ Ἀλκιβιάδου; Ἡ τέχνη καὶ τὰ ἐρεῖπια οὐδὲν πάσχουσιν ἐκ τῆς γειννιάσεως τῶν νεωτέρων κατασκευασμάτων, ὡς δὲν ἐβεβηλοῦντο τὸ πάλαι οἱ ναοὶ διὰ τῆς ἀνεγέρσεως οἰκιῶν πλησίον αὐτῶν. Ἡ φυσικὴ θέσις τῶν ἀναγκῶν τοῦ πρακτικοῦ βίου ὑπῆρξεν ἀείποτε πλησίον τῶν ἔργων τοῦ ἰδεώδους, οἱ δὲ μεγάλοι ἄνδρες, οὓς ἐπικαλοῦνται, ἂν ἔζων ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις οὐδαμῶς θὰ κατενόουν τοιαύτην ὑπερβολὴν αἰσθηματικότητος. Ἀλλὰ θάνηγειρον σιδηροδρομικοὺς σταθμοὺς πανταχοῦ, ὅπου ἦτο προσφορὰς θέσις, καὶ οὐδὲ κἂν θὰ ἐπῆρχετο εἰς τὸν νοῦν αὐτῶν ἡ ἰδέα, ὅτι θὰ κατεστρέφετο ἐκ τούτου ἡ ποίησις τοῦ Παρθενῶνος.

Ἡ ἐκ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας ἀγούσα ἐπισκιάζεται ἐκατέρωθεν ὑπὸ δένδρων· ἡ πεδιάς εἶναι καλῶς καλλιεργημένη καὶ ἡδεῖα τὴν ὄψιν· ὄμιλοι θεριστῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς στιβαροῦσιν ἐπὶ ἀμαξίων τὰ δῶρα τῆς ξανθῆς Δήμητρος. Διερχόμεθα ῥύακα πλάτους ἐνός μέτρου τὸ πολὺ, ὅμοιον τάφρῳ λειμῶνος· εἶναι δ' οὕτως ὁ Κηφισὸς καὶ ἔχει ὑδωρ βᾶθους ἐνός ποδὸς μόλις. Τὴν πεδιάδα περιορίζουσιν ἀγωνα ὄρη, ἡ Πάρνης καὶ ὁ Ὑμηττός· πέραν δ' εἰς τὸ βᾶθος ὑψοῦνται αἱ κορυφαὶ τοῦ Πεντελικοῦ. Ἄγνωστος ἂν τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς ἐπισωρεύσεως ἀπειροπληθῶν ἀνεμνήσεων, ἢ ἐκ τοῦ κάλλους τῆς φύσεως, τοῦ σαγηνεύοντος τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διέλθῃ τις διὰ

της οδοῦ ταύτης, ἥτις εἶδε παρελκύνοντας τοσούτους στρατοὺς ὀνομαστοὺς ἐν τῇ ἱστορίᾳ, νὰ προσπελάσῃ τοὺς λόφοις, οὓς οἱ εὐγενέστατοι καλλιτέχναι, οἱ μέγιστοι ποιηταί, αἱ ἐξοχώταται διάνοιαι ἐθεώρουν, ὡς ἡμεῖς, πρὸ διαχλιῶν ἐτῶν, νὰ αἰσθανθῆ ἐπὶ τοῦ προσώπου του τὴν αὔραν, ἥτις ἐβώπευσε καὶ ἐκείνους, χωρὶς νὰ καταληφθῆ ὑπὸ συγκινήσεως, κοινῆς μὲν καὶ χυδαίας, ἀλλ' ἦν ἀναποδράστως ὑφίσταται. Ἄν δέ τις περιηγητὴς μείνῃ ἀπαθῆς ἐνώπιον τοιαύτης θέας, προτιμότερον εἰς αὐτὸν θὰ ἦτο νὰ μὴ ἤρχετο. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς οδοῦ ἡ ἀμαξὰ ἵσταται πρὸ τινος πανδοχείου, ὅπως ἀναπαυθῶσιν οἱ ἵπποι· νεῖνις δὲ δροσερὰ προσφέρει ἡμῖν ῥόδα. Αἱ Ἀθηναίαι δεξιῶνται ἡμᾶς δι' ἀνθέων νεοθαλῶν, ἐφ' ὧν τὰς κάλυκας ἐπεκάθησαν αἱ μέλισσαι τοῦ Ὑμηττοῦ, ἀμα τῇ ἐωθινή δρόσῳ.

Αἱ οἰκίαι πολλαπλασιάζονται, ἐκλείπουν δὲ τὰ δένδρα καὶ ἡ λεωφόρος καταλήγει εἰς ῥύμην τῆς πόλεως. Αἰφνης δ' ἐπιφαινόνται τὰ ὑπερῦθρα πλευρὰ συναθροίσματος βράχων· εἰναὶ ἡ Ἀκρόπολις· τὸ σεμνὸν τῶν ἐρείπιων στέμμα ὑψοῦται ἐν τῷ φωτὶ ἐπὶ τοῦ βάρου του. Μακρόθεν ὁμοιάζει φρουρίῳ κατερουηκότι, ἐκτισμένῳ δ' ἐπὶ ἀπορροῶν βράχῳ, ὅστις, νομίζεις, ὅτι ὀλοφυῆς ἀνέθορον ἐν τῇ πεπλατυσμένῃ πεδιάδι· φαίνονται ἀκόμη ὄρθαι κίονες τινες, ἐν ἀετωμα καὶ σωροὶ ἐρείπιων, ὁ δ' ἀπαθῆς ἥλιος περιβάλλει τὴν Ἀκρόπολιν διὰ φαεινῆς ἀκτινοβολίας. Ἀλόαι δὲ καὶ καχεκτικὰ δενδρύφια περιζωννύουσι τὸ ἱερὸν ὄρος, ὅπερ, ἔνεκα τῶν ἀντερεισμάτων αὐτοῦ, ὧν αἱ πλευραὶ φαίνονται ὡς πελεκηθεῖσαι ὑπὸ μυθολογικοῦ τινος γίγαντος, ἔνεκα τῆς ὑπὸ λελυμασμένων κτιρίων κεκαλυμμένης κορυφῆς, ὑπὸ τὸ χρυσίζον αὐτὸ ἀπλετον φῶς, παρέχει ὄψιν ἀπέλπιδα καὶ φαιδρωπὴν ἀμα. Εἰς τοὺς πόδας δ' αὐτοῦ ἐκτεινομένη ἡ πόλις μὲ τὰς χαμηλὰς οἰκίας αὐτῆς φαίνεται ὡς λαὸς κλίτων ταπεινῶς τὸ γόνυ ἐνώπιον βωμοῦ.

Ἰπουργός τις, πολιτευτὴς ἐκ τῶν ἐξοχωτάτων, ἐστερημένος ὅμως τοῦ αἰσθήματος τοῦ καλοῦ, προσέκλεσε τὸ μειδίωμα τῶν ἀκροατῶν, ὅτε ἀπὸ τοῦ βήματος ἀνακιδημόνως ὠνόμασε τὰς Ἀθῆνας «ἐν κάποιον μέρος». Ἡ φράσις φαίνεται ἄλογος ἰδίᾳ εἰς τὸν εὐρισκόμενον πρὸ τῆς Ἀκροπόλεως· ἀλλ' ἡ ἔκτασις τῆς πόλεως, μάλιστα τότε, ἐξηγοῦσι χωρὶς βεβαίως καὶ νὰ δικαιολογῶσι ταύτην. Κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον αἱ Ἀθῆναι ἦσαν ἀσήμαντος πολίχνη· καὶ σήμερον ἀκόμη δὲν εἶναι μεγάλη πόλις, ἀλλ' ἀπὸ τριακονταετίας μεγεθύνεται ὡς ἡμέραι· εἰς τὰς δύο κεντρικὰς οδοὺς, τοῦ Ἐρμοῦ καὶ τοῦ Αἰόλου, προσετέθησαν καὶ πολλαὶ ἄλλαι, ἐπληθύνθησαν δ' αἱ πλατεῖαι, αἱ κατάφυτοι λεωφόροι, αἱ κομφαὶ οἰκίαι. Καὶ νῦν οἰκοδο-

μοῦνται νέαι μετὰ μεγάλης σπουδῆς. Μεθ' ὧν τὰς πολιτικὰς δυσχερεῖας εἰς ἃς περιέστη ἡ Ἑλλάς, αἱ Ἀθηναίαι προδήλως εὐμεροῦσιν. Ὁ δ' ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἐρχόμενος, καὶ ἐνθυμούμενος τὰς σκοτεινὰς, στεναγὰς καὶ πλῆθους πεπληρωμένας πολλοὺς ἀγυῖας τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ Πέραν καταθέλεται ἐκ τοῦ φωτός καὶ τῆς εὐκοσμίας τῶν ἀθηναϊκῶν οδῶν· εἶναι δὲ βέβαιον, ὅτι καὶ ἀσγέτως πρὸς τὰ ἐν αὐταῖς ἀρχαῖα μνημεῖα, αἱ Ἀθηναίαι εἰσι πόλις ὠραιοτάτη, καθ' ὅλα πεπολιτισμένη, ὅπου ὁ βίος φαίνεται ῥάδιος καὶ εὐάρεστος. Ἀλλ' ἡ Ἀκρόπολις μεταβάλλει τὴν ὄψιν αὐτῆς· αἰσθάνεσαι ὅτι τὸ μεγαλεῖον μιᾶς πόλεως οὐδαμῶς ἐξήρηται ἐκ τῆς ἐκτάσεως αὐτῆς, καὶ ὅτι εὐρίσκεσαι ἐν μιᾷ τῶν μητροπόλεων τοῦ κόσμου.

Ἀναπαυθέντες ἐπὶ μικρὸν, ἐξήλθομεν τοῦ ξενοδοχείου, καίτοι ὁ καύσων ἦτο ὄχληρότατος, καὶ ταῦτα κατὰ τὴν ἐνάτην τῆς πρωίας ὥραν ἐν μηνὶ Μαίῳ. Περιπατοῦμεν τυχαίως, ζητοῦντες τὴν σκιάν, ἐν λεωφόρῳ ἀνεπαρκῶς σκιαζομένη, ὅτε εὐρέθημεν ἐν ἀπεράντῳ πλατεῖα ἐνώπιον ὑψηλῶν μαρμαρίνων στύλων, τῶν ἐρείπιων τοῦ Ὀλυμπίου. Ὁ ναὸς οὗτος συνυπέστη τὰς μεταβολὰς τῆς τύχης τῶν Ἀθηναίων. Ἡ οἰκοδομὴ αὐτοῦ μόλις εἶχεν ἀρχίσει ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Φειδίου, ἐτελειώθη δ' ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, κατὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα τῆς αὐτοκρατορίας¹. Συληθεὶς δὲ καὶ καταστραφεὶς ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐπιδρομῶν, κατέλιπεν ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους δεκατέσσαρας κίονας, ὑποβασταζούσας ἐτι τὸ ἐπιστύλιον καὶ σχηματιζούσας διπλὴν στοᾶν, καὶ ἄλλας δύο μεμονωμένας. Μία ἄλλη κεῖται ἐκτάδην ἡ βᾶσις αὐτῆς σώζεται ἀκεραία, μικρὸν μόνον κεκλιμένη· παιδία παίζουσι περὶ τὴν καταπεπτωκυῖαν κίονα, ἀναρριχῶνται εἰς τὰς ῥαβδώσεις καὶ κάθηνται ἐπὶ τοῦ ἀθρακτοῦ, χαρμωσύνουσι ἐκπέμποντα φωνὰς καὶ γέλωτας. Ὀλιγώτερον τούτων φιλόσοφοι καὶ μᾶλλον συγκεκλιμένοι, ἰστάμεθα, ἀκίνητοι πρὸ τῶν λειψάνων ἐνός τῶν καλλίστων οἰκοδομημάτων τῆς ἀρχαιότητος.

Ἐθεωροῦμεν ἀπλήστως τὰς δεκαεννέα μέτρων ὕψος ἐχούσας κίονας, καὶ ἐθαυμάζομεν τὴν χάριν τῶν κολοσσικῶν διαστάσεων αὐτῶν. Ἀνοικοδομοῦμεν δὲ διὰ τῆς φαντασίας τὸν ἐξαφανισθέντα σηκόν, περὶ ὃν περιέθεον αἱ κίονες. Ἐν τῷ ναῷ τούτῳ δὲν ἐτελέσθησαν πολλαὶ πομπαὶ εἰς τιμὴν τοῦ ἀνακτοῦ τῶν θεῶν, οὐδ' εἶδε τὸ πρόναον αὐτοῦ θυσίας ἱκανὰς. Δὲν εἶχεν ἐτι συντελεσθῆ ἡ οἰκοδομὴ, ὅτε ἀντήχησεν ἡ αὐστηρὰ φωνή, ἡ προσκαλοῦσα τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων εἰς προσκύνησιν τοῦ Ἀγνώ-

1. Ἡ τοῦ Ὀλυμπίου οἰκοδομὴ συντελεσθῆ ἐπὶ Ἀδριανοῦ, τῷ 135 μ. Χ., ἦτοι κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς τρίτης ἐκατονταετηρίδος ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς βωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας. Σ. τ. Μ.

στου θεοῦ. Ὁ ταπεινὸς ὄδοιπόρος, ὁ ἐξ Ἰουδαίας ἐλθὼν ἀπόστολος, πτωχὸς ἐν τῷ ἄσπιδι τῷ τοσούτους ἰδόντι μεγάλους ἀνδρας, προώριζε διὰ μόνης τῆς παρουσίας καὶ τῶν λόγων αὐτοῦ, τὴν καταστροφὴν τοῦ λαμπροῦ ναοῦ, ὃν ἡ πίστις τῶν παλαιῶν χρόνων ἐκτιζεν ἀκόμη, τοῦ ναοῦ ὅστις συντελεσθεὶς κατὰ τὸ λυκόφως τῆς ἐθνικῆς θρησκείας ἐχρυσίζετο ὑπὸ τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου τῆς θρησκείας τοῦ μέλλοντος. Τὰ ἐπίσημα ἐγκαινία αὐτοῦ ἐγένοντο ἐν τῷ μεταξὺ τῆς δύσεως τῆς πολυθείας καὶ τῆς ἠούς τοῦ εὐαγγελίου.

Νῦν δὲ ὁ εὐρὺς περίβολος, ἐν ὃ τῶν προσκυνητῶν ὄχλος ἐπλήρου ἄλλοτε ὕμνων καὶ θυμιαμάτων, εἶναι παντελῶς ἔρημος. Αἱ μονήρεις κίονες, ἐνούμεναι ἀλλήλαις ἐν τῇ κορυφῇ διὰ τῶν ἐπιχειμένων τοῖς κορινθιακοῖς κιονοκράνοις ἐπιστυλίων, ὑψοῦσιν ἐν ἐνὶ μόνῳ συμπλέγματι μεθ' ὑπερηφάνου δυσθυμίας τὰ ὠραῖα μάρμαρα αὐτῶν, ἅτινα ὁ ἥλιος δύο χιλιστηρίδων ἔχρισε διὰ πυρρῶδους χροιας· νομίζεις δὲ ὅτι θεῶνται μετ' ἐλέους τὴν καταπεπτωκυῖαν σύντροφον, καὶ ἐπειδὴ καὶ ἀκοντες ἀποδίδομεν τὰ ἡμέτερα αἰσθήματα εἰς τὰ ἀψύχα πράγματα, φαίνονται ἡμῖν ἐν τῇ μελαγχολικῇ αὐτῶν μεγαλοπρεπείᾳ πεπληρωμένοι τῆς ἀνακνήσεως τῶν ἐξαφανισθεισῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν λησμονηθέντων θεῶν. Μετὰ θαυμασμοῦ δὲ θεωρῶ τὰς εὐγενεῖς εἰδωλοάτριδας, κόρας προφανῶς Ἑλληνος καλλιτέχνου, ἐμπνευσθέντος ἀμα καὶ ὑπὸ τοῦ μεγαλείου τῆς βωμαϊκῆς διανοίας¹. Περιπατῶ ὑπὸ τὰς ὑψηλὰς στοᾶς, τὰς τόσῳ ταχέως περικοπίσας. Στρηρίζομαι, ὅπως κρείσσον παρατηρήσω τὰς ἀναλογίας αὐτῶν, ἐπὶ τῶν σπονδύλων τοῦ γαμαί ἐν εἰδει κεραυνοπλήκτων γίγαντος καιμένου στύλου. Πολλάκις ἐπανῆλθον κατὰ τὴν ἐν Ἀθῆναις διαμονήν μου, ἵνα ἐπανάιδω τὰ μέγαρα τοῦ παρελθόντος λειψάνα, μάλιστα δὲ τὴν ἐσπέραν, ὅτε ἐφωτίζοντο ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τῆς σελήνης· τὰ σεμνὰ ἐρείπια ὁμοιάζουσιν ὁμίλῳ φασμάτων, ἀνορθούντων τὸ ἀνάστημα αὐτῶν ἐν τῇ πεδιάδι. Περιβαλλόμενοι διὰ γλαυκοειδοῦς διαχυγᾶματος, συνηθροισμένοι ὡς ὁ χορὸς τῶν αἰγμαλώτων γυναικῶν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τραγωδίᾳ, ἐπιζῶσαι αὐταὶ ἐν ᾧ τὰ πάντα ἐθήρισε περίξ ἡ ἀμειλικτος μοῖρα, ἀκίνητοι ἐν μέσῳ τῆς σιγῆς τῆς νυκτός, αἱ ὠχραὶ κίονες διαγράφονται μεγαλοπρεπῶς ἐν τῷ ὀρίζοντι, ἐν ᾧ διὰ τῶν μεσοκινίων αὐτῶν διαφαίνεται που καὶ που τὸ ὑποτρέμον τῶν ἀστέρων φῶς.

Ἐν χαμηλῇ τῆς πεδιάδος πτυχῇ ὑλάριον κομώντων δένδρων κινεῖ τὸ πυκνὸν φύλλωμα

εἰς τὴν κούφην τῆς αὔρας πνοήν. Ἐν τῷ ἱερῷ ἐκείνῳ ἄλσει ἀναβλύζει ἡ πηγὴ τῶν Μουσῶν· διὰ μέσου αὐτοῦ χαράσσεται ἡ κοίτη χειμάρρου, κατὰ μεσοτὸς χαλίκων καὶ πετρῶν· οὐδὲ βάνις ὑδάτος ὑπάρχει ἐν τῷ βέμματι, ὅπερ ὅμως καλεῖται Ἰλισός. Ὅταν παιδία ἀνακινῶσι τὴν ἄμμον ἀναπιδύει ἐνίοτε λεπτὴ γραμμὴ ἀργυροειδοῦς ὑδατίου· ἀλλὰ καθ' ὅλον τὸ θέρος τὸ βῆμα εἶναι ἀνυδρον, τὸν δὲ χειμῶνα μετὰ βραχδαίους ὑετοὺς μετασχηματίζεται εἰς χειμάρρον, κυλίοντα ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἀφθονα ὑδάτα καὶ ἐστὶν ὅτε ὑπερχελιζόντα. Τὸ πάλαϊ, ὅτε, ὡς διηγεῖται ὁ Πλάτων, ἀνυπόδητος ὁ Σωκράτης διήρχετο τὸν Ἰλισὸν κατὰ τὸ ὑδάτιον βρέχων τοὺς πόδας, καὶ ὑπὸ ἀμφιλαφῆ πλάτανον κατακεκλιμένος ἐπὶ τῆς ἐν ἡρέμα προσάντει φουμένῃς πόας, διελέγετο τῷ Φαίδρῳ, ὑπῆρχον ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Ἀττικῆς πλείω δένδρα, ἅπερ ἡ τῶν ἀνθρώπων κακομηχανία κατέστρεψε κατόπιν. Ὁ Ἰλισός δὲν θὰ ἐστὶν ἔνεκα τότε τόσῳ ταχέως, ὅσῳ νῦν, καὶ πιθανῶς κατὰ τὸ θέρος θὰ κατέφυγε τὰ περίξ, οὐ ἔνεκα θὰ ἠυλόγουν οἱ κάτοικοι τὰς ἐν αὐτῷ διατιμώμενας Νύμφας. Οἱ Ἀθηναῖοι συνήρχοντο τότε ἐν τοῖς ἄλσεσιν, ὧν τὰ ἴχνη ὑποφαίνονται ἀκόμη, πόσας δ' εὐγενεῖς θεωρίας, πόσας ἐπαφροδίτους ὁμιλίας θὰ συνώδευσεν ὁ ψίθυρος τῶν ὑδάτων τοῦ Ἰλισοῦ!

Προτοῦ νανέλωμεν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ἐπεσκέφημεν μνημεῖα τινὰ ἥττονος σπουδαϊότητος, ἅπερ ὅμως οὐδαμῶς εἰσὶν ἀνάξια προσοχῆς. Ἡ Πύλη τοῦ Ἀδριανοῦ, οὐ μακρὰν τῶν κίωνων τοῦ Ὀλυμπίου, σχηματίζεται ἐκ μαρμαρίνης καμάρας, ἐπιχειμένης ἑτέρα μείζονι. Οἱ Ἀθηναῖοι ἠττηθέντες τέλειον, κατακτηθέντες καὶ εἰθισθέντες πλέον τῇ δουλείᾳ ἐχάραξαν ἐν αὐτῇ ἐπιγραφὴν κολακευτικωτάτην. Ἡ τοῦ Θεσέως πόλις ἐκφράζει τὴν χάριν αὐτῆς, ὅτι τοῦ λοιποῦ εἶναι πόλις τοῦ Ἀδριανοῦ¹. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο ὅμως τὸ αὐτὸ, τὸ δ' οἰκοδόμημα εὐαρμωστεῖ τῇ ἰδέᾳ ταύτῃ. Μὴ στεροῦμενον ποιᾶς τινος χάριτος, ἀπέχει ὅμως τοῦ τρόπου τῶν Προπυλαίων ὅσον ἀπέχον οἱ κόλακες τοῦ Ῥωμαίου αὐτοκράτορος τῶν ἐλευθέρων συμπολιτῶν τοῦ Σοφοκλέους καὶ τοῦ Φειδίου.

Ἐν μικρᾷ πλατεῖᾳ, ὅπου δύο ἢ τρεῖς πλάτανοι καταχέουσι μαλακῶς τὴν ἀσταθῆ σκιάν τοῦ φυλλώματός των, περιεσώθησαν ὁ ἀετὸς καὶ τὸ περιστύλιον ναοῦ τινός. Ἐν Ἀθῆναις καλοῦσι τὸν γῶρον τοῦτον Ἀγορᾶν, ἀλλ' ἡ ἀρχαιολογικὴ πλάνη εἶναι πρόδηλος. Οἱ εἰδήμονες διατείνονται, ὅτι δὲν εἶναι ἐκεῖ ἡ θέσις

1. Ὁ δαπάνη Ἀντιόχου Δ' τοῦ Ἐπιφανοῦς περὶ τὸ 175 π. Χ. μεταποιήσας εἰς τὸν κορινθιον κόσμον τοὺς κίονας τοῦ Ὀλυμπίου καὶ τὰ ἐπιστύλια ἦν, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Βιτρούβιου, οὐχί! Ἑλλην τεχνίτης, ἀλλ' ὁ Ῥωμαῖος ἀρχιτέκτων Κοσσοῦτιος. Σ. τ. Μ.

της αρχαίας αγοράς του δήμου¹. Ο ναός ἦν ἀφιερωμένος τῇ Ἀθηνᾷ, καὶ ἐκτίσθη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Αὐγούστου. Αἱ κίονες δὲν εἶναι ὑψηλαί, ἔχουσι δὲ πλατείας βραδύσεις καὶ ἡ μείωσις αὐτῶν εἶναι πολλὴ πρὸς τὴν κορυφήν· ὁ ἀετός εἶναι ἐστερημένος παντελῶς τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Ἡ εἴσοδος αὕτη θρησκευτικοῦ μνημείου φαίνεται νῦν ὡσπερ θριαμβικὴ πύλη. Ἡ μικρὰ πλατεία, ἥς ἐν τῷ κέντρῳ ἐγείρονται αἱ κίονες, μετὰ τὰ δένδρα καὶ τὰς χαμηλὰς οἰκίας αὐτῆς, εἶναι θελκτικὴ τὴν ὄψιν, ὁ δὲ διαβάτης ἴσταται εὐφροσύνως ὑπὸ τὰ δένδρα, ὅπως εὖρη ἀναψυχὴν ἐν τῇ σιᾷ.

Περαιτέρω ὑψοῦται ὀκτάγωνον οἰκοδόμημα, ὁ πύργος τῶν Ἀνέμων. Ἐν ταῖς κορυφαῖς τῶν πλευρῶν σώζονται ἀνάγλυφα, λελωδημένα ὑπὸ τοῦ χρόνου, ἐνια δὲ καὶ παντελῶς ἐξίτηλα, ἔκαστον δ' αὐτῶν εἶναι ἐστραμμένον πρὸς ἐν τῶν ὀκτῶ σημείων τοῦ ὀρίζοντος. Αἱ γλυφαὶ ἀπεικονίζουσι τοὺς ὀκτὼ κυριωτάτους ἀνέμους· ὁ Εὐρος ἀνοιδάνει τὰς γνάθους, ὁ Νότος ἐγείρεται μετὰ τῆς θυέλλης, ὁ δὲ Ζέφυρος λικνίζεται ἡρέμα ἐν τῷ ἀέρι. Τὰς λεπτομερείας ὁμοῦ τὰς δὲν διακρίνεις, ἀλλὰ μαντεύεις μᾶλλον. Τὸ θέμα, μονότονον ὅπως οὖν μετρίως ἐνέπνευσε τὸν βεβαίως οὐχὶ ἐξοχὸν καὶ ἐν χρόνοις παρακμῆς τῆς τέχνης ζήσαντα καλλιτέχνην, ὅστις ἐποίησε τὸ εἰς τιμὴν τῶν υἱῶν τοῦ Αἰόλου ἐγεσθὲν μνημεῖον τοῦτο². Ὅμως ἐνιαχοῦ ὑπερφαίνονται τεκμήρια καλῆς ἐργασίας· ἐν τῷ ἐπιμήκει σχήματι, ἐν ᾧ κατ' ἀνάγκην ἐσφηνώθησαν τὰ ἀνάγλυφα, αἱ χαρίεσαι ἐν συνόλῳ εἰκόνας λικνίζονται ἐν ἐπιτυχῶς ἐκφραζομένη βραδείῳ. Παρετήρησα πτυχὰς, γραμμάς, καμπὰς βραχιόνων καὶ ὤμων, μαρτυρούσας ὅτι χεῖρ δεξιῦ τεχνίτου ἐπεχειρήσθη αὐτάς. Δὲν ἦτο βεβαίως οὗτος Φειδίας, οὔτε Πραξιτέλης ἢ Σκόπας, ἀλλ' ἀνήκειν εἰς τὴν σχολὴν ἐκείνων καὶ ἐμορφώθη ἐκ τῆς θέας τῶν ἔργων τῶν. Ἄλλως δὲ ὁ πύργος τῶν Ἀνέμων ἦτο οἰκοδόμημα ἐλαχίστης σημασίας, χρησιμεῖον εἰς τὴν προφύλαξιν μεγάλης κλεψύδρας. Ἐνδον αὐτοῦ εἰσὶν ἀκόμη κατὰ δὴλα τὰ ἴχνη τῆς θέσεως τοῦ μηχανισμοῦ

1. *Κα τινος ἐπιγραφῆς εὐραθείσης κατὰ χώραν συνάγεται ἀριθμητικῶς ὅτι ἐκεῖ ἦσαν ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων τὰ ἔλαϊα, ἦτο ἡ ἀγορὰ ἐλαίου. Τὸ δὲ τετρακιδόνιον, ὅπερ ἐν τῷ ἐπιστυλίῳ φέρει ἐπιγραφὴν "Ἀθηνᾶ ἀρχηγέτιδι", δὲν ὠρίσθη εἰσέτι θετικῶς ἂν ἦτο πρῶτασις ναοῦ, ἢ ἀπλή πύλη. Σ. τ. Μ.

2. Τὸ ὠρολόγιον Ἀνδρονίκου τοῦ Κυρρήστου εἶναι ἄγνωστον πότε ἐκτίσθη, πάντως ὁμοῦ εἶναι παλαιότερον τοῦ ἔτους 35 π. Χ. διότι μνημονεύει αὐτοῦ ῥωμαῖος συγγραφεὺς τότε ζήσας. Τινὲς τῶν ἀρχαιολόγων εἰκάζουσι ὅτι ἠκοδομήθη περὶ τὰ μέσα τῆς Β' ἑκατονταετηρίδος π. Χ. Ἐσφαλμένως δὲ καλεῖται Ναός τοῦ Αἰόλου, ἔνεκα τῶν ἐν ταῖς πλευραῖς αὐτοῦ εἰκόνων τῶν δ' αὐτῶ ἀνέμων· ἐκ τῆς πλάνης ταύτης προήλθε καὶ ἡ ὄνομασία τῆς ὁδοῦ Αἰόλου. Σ. τ. Μ.

καὶ τῶν σωλήνων, δι' ὧν διήρχετο τὸ κινεῖν τὴν μηχανὴν ὑδωρ τῆς ἐν τῇ Ἀκροπόλει πηγῆς. Κύκλῳ δ' εἰσὶν ἐστημένα ἀρχαῖα τινὰ λείψανα, ἀνάξια λόγου, ἅπερ ὁμοῦ μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐξυμνεῖ ὁ φύλαξ, ὅπως κερδήσῃ φιλοδώρημα δραχμῆς.

Ἡ Στοὰ τοῦ Ἀδοιανοῦ, μικρὸν ἀπέχουσα, κειμένη δ' ἐν θορυβῶδες συνοικίᾳ καὶ πανταχόθεν φρασσομένη ὑπὸ τῶν παραπηγμάτων τῆς ἀγορᾶς, εἶναι λείψανον σχολῆς, συχναζομένης ἄλλοτε ὑπὸ μεγάλου πλήθους σοφιστῶν καὶ ῥητοροδιδασκάλων. Τὸ μόνον σωζόμενον νῦν εἰρείπιον τοῦ μνημείου τούτου τῆς παρακμῆς τῶν Ἀθηνῶν εἶναι τοῖχος μεμελασμένος ὑπὸ τῶν αἰώνων, ἐφ' οὗ ἐρείδεται σειρὰ κίωνων τοῦ κορινθίου τρόπου. Ἦν ἄλλοτε στοὰ, ἔνθα περιεπάτου φιλόσοφοι καὶ ῥήτορες. Ἡ φιλομαθὴς νεολαία συνωστίζεται ἐκεῖ περὶ τοὺς διδασκάλους, οἵτινες δὲν διετήρησαν μὲν τὸ σθένος τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Δημοσθένους, ἀλλ' ἐπίσταντο οὐ μόνον νὰ στρογγυλιζῶσι τοὺς λόγους καὶ νὰ ἐξευρίσκωσι λεπτεπιλέπτους ὑπαθέσεις σοφιστικῶν ἐπιδείξεων, ἀλλὰ καὶ νὰ διδάσκωσι τὴν ῥητορικὴν καὶ νὰ αναπτύσσωσι τὰς φιλοσοφικὰς καὶ ἠθικὰς θεωρίας τῶν προκατόχων. Τὸ εἰρείπιον τοῦτο τῆς Στοᾶς ἐναπέμεινεν ὡς μαρτύριον τῆς διαρκείας τῆς ἀπτικῆς σχολῆς καὶ τῆς κινήσεως τῶν ἰδεῶν, ἣν οὐδαμῶς κατέστειλεν ἡ ῥωμαϊκὴ κατὰκτησις. Ἐκεῖ ἠσκούοντο ἐν τῇ τέχνῃ τοῦ λέγειν οἱ νεκνίκαι, οὗς οἱ πλούσιοι τῆς Ῥώμης πολίται ἐπεμπον εἰς Ἀθήνας, ὅπως ἐκπαιδευθῶσιν, καὶ οἵτινες ἐπανερχόμενοι ἐκόμιζον εἰς τὴν μητρόπολιν τοῦ κόσμου τὰς φιλοσοφικὰς καὶ καλλιτεχνικὰς παραδόσεις τῆς Ἑλλάδος. Διὰ δὲ τῆς δυνάμεως τοῦ λόγου, διὰ τῆς ἐργασίας τῶν διδασκάλων ἐκείνων τῆς ῥητορικῆς καὶ τῆς ἠθικῆς, ὧν εἰς ἐπιφανῆς μαθητῆς, ὁ Κικέρων, ἀδιαλείπτως ἐγλωσσίζει τὴν μαθησὶν καὶ τὴν δεξιὰν φύσιν, ἡ ἑλληνικὴ μεγαλόνοια ἐπολίτισε τὴν Ῥώμην, κατενίκησε τὸν ἀτίθασσον κατακτητὴν καὶ διέσωσε τῷ κόσμῳ τὸ αἰσθημα τοῦ κατ' ἰδέαν καλοῦ. Ἡ Στοὰ ἐκπροσωπεῖ τὴν μεσάζουσαν ἐκείνην περίοδον, τὴν ἐπελθοῦσαν μετὰ τὴν πλήρη ἀνάπλωσιν τῆς ἑλληνικῆς διανοίας καὶ ἐλευθερίας, ὅτε ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην διεδόθησαν τὰ στοιχεῖα τῆς τέχνης καὶ τοῦ καλοῦ. Σήμερον δὲ ἐμποροὶ στάμνων, σκηναὶ ὅπου ἐκτίθενται πρὸς πώλησιν ὀπῶραι καὶ λάχανα, πληθὺς παραπηγμάτων πληρουμένων ἐκ φουστανελλοφόρων παλληκαριῶν, κατέχουσι τὴν θέσιν τοῦ παλαιοῦ Λυκείου, καὶ ἐγείρονται ἐντὸς καὶ περὶ τῆς Στοᾶς, ἔνθα ἀντήχουν ἄλλοτε τοσοῦτοι ἐναρμόνιοι στίχοι, τοσαῦτα ἐπιχαίριτα διαλέξεις. Ἐνταῦθα ὑπεμνηματίζοντο αἱ δημηγορίαι τοῦ Δημοσθένους καὶ αἱ τοῦ Σωκράτους διαλόγοι ὑπὸ ἀγγινοστάτων ὀπαδῶν τοῦ φθίνοντος θρησκευματοῦ,

καὶ ἐμελετῶντο βραδύτερον ἐν τῷ ἰδίῳ τύπῳ ὑπὸ τῶν φροντιστῶν τοῦ ἀρτιγενοῦς χριστιανισμοῦ· οἱ Βασίλειοι, οἱ Γρηγόριοι καὶ τοσοῦτοι ἄλλοι ἤρχοντο ἐνταῦθα, ὅπως ἐκ τῶν ἀρχαίων γραμμάτων διδαχθῶσι τὸ μυστήριον τῆς ἀρμονίας καὶ τῆς συλλογιστικῆς. Ἀκούοντες δ' ἐν τῇ Στοᾷ τὰ μαθήματα τῶν ἐξηγητῶν τῆς τέχνης τῶν ἐξόχων ἀνδρῶν τοῦ παρελθόντος, ἐδιδάσκοντο πῶς νὰ καθιστῶσι μετὰ πειστικῆς εὐγλωττίας κατανοητὰ τοῖς νεοφύτοις τὰς ἀληθείας καὶ τὴν ἠθικὴν τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ πῶς νὰ καταδεικνύωσι τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς γλώσσης τοῦ Πλάτωνος.

Ἀνεπόλουν ἐν τῇ διανοίᾳ τοὺς ἐσαεὶ ἐπιφανεῖς μαθητὰς ἐκείνους, ἐνωτιζομένους τὰ ῥήματα τῶν ἀπὸ τῆς Στοᾶς διδασκάλων, ὅτε εὐρέθη κατέναντι τοῦ χορηγικοῦ μνημείου τοῦ Λυσικράτους, εἰς ὃ ἀσμένως ἐνδιατρίβουσιν οἱ τὰ εἰρείπια τῶν Ἀθηνῶν περιγράφοντες ἀρχαιολόγοι. Τὸ μνημεῖον ὁμοῦ τοῦτο δὲν εἶναι εἰρείπιον ἠκοδομημένον ἐν σχήματι φανοῦ, περικεκυκλωμένον ὑπὸ κιονίσκων, ὑποστηριζόμενον δυστυχῶς ὑπὸ τοίχου, προφυλάττοντος μὲν αὐτοὺς ἀπὸ καταπτώσεως, ἀλλὰ καὶ φράσσοντος τὸ μετακιδόνιον, οὕτω δ' ἀποκρύπτοντος τὴν κομψότητα αὐτῶν, τὸ λεπτόν καὶ χαρίεν τοῦτο σκῆνος οὐδεμίαν ἐξεγείρει ἐνδοξον ἀνάμνησιν. Λυσικράτης ὁ χορηγὸς ἐκτίσεν αὐτὸ εἰς μνήμην νίκης, ἣν ἐν δραματικῷ ἀγῶνι ἐνίκησε κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Δημοσθένους καὶ τοῦ Φιλίππου· εἶναι δὲ τὸ μόνον περιωθὲν λείψανον τῶν πολυαριθμῶν μνημείων τῆς ὁδοῦ Τριπόδων, ἅπερ πρὸς ἀπαθανάτισιν τοῦ ὀνόματος αὐτῶν ἀνήγειρον νικηταὶ ἐν ἀγῶσι· καὶ εἶναι ἅμα ἔργον, οὐ αἰ ἀβραὶ ἀναλογίαι τεκμηριοῦσι τὴν ευφυίαν ἀγνωστοῦ καλλιτέχνη. Ἄλλ' ὁ βλέπων τοῦτο ἐπιθυμεῖ τὴν κατεδάφισιν τοῦ λιθίνου τοίχου, τοῦ συγκρατοῦντος τὸ εὐθρυπτον οἰκοδόμημα, ὅπως ἐλευθερῶν τὸ βλέμμα ἀτενίζῃ διὰ μέσου τῶν κίωνων τὸ γλαυκὸν τούρανου, καὶ ἀκωλύτως εἰσδύουσαι αἱ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες πληρῶσι φωτὸς τὸν κυκλοτερῆ ἐκείνον χώρον.

[Ἐπιτελεῖται ἐν ἑξῆς]

N. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ.

ΑΙ ΩΦΕΛΕΙΑΙ ΤΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

Ὁ ἄνθρωπος ἀπλήστως ὀρέγεται νὰ μανθάνῃ. Μὴ ἀρκοῦμενος εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν δώρων, τὰ ὅποια ἡ φύσις διαχέει περὶ αὐτὸν, ἐρωτᾷ αὐτὴν ἀκαταπαύστως, πειρώμενος νὰ μάθῃ τὴν σύνθεσιν, τὴν ἐπίδρασιν, τὸν προορισμὸν παντὸς ὅ,τι ὑποπίπτει εἰς τὰς αἰσθήσεις του. Ἡ ἐπιωφελὴς αὕτη περιεργία κατέστησεν αὐτῷ οἶκετον τὸν κόσμον. Ἐξύγισε καὶ ἐμέτρησε τὴν

γῆν, τὰ ἄστρα ἀνωκοδόμησε τὴν ἱστορίαν τῆς γῆνης σφαίρας, ἀνέλυσε πάντα τὰ συστατικὰ αὐτῆς, ἀνεκάλυψε καὶ ἐν τοῖς ἀπειρῶς ἐλαχίστοις πράγμασι τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς, περιέγραψε τὰς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ἀστέρων φλεγόμενας οὐσίας. Εἰς πολλοὺς κλάδους τῶν ἐπιστημῶν, φαίνεται προσεγγίζων εἰς τὸ πεταγμένον τῇ ἰσχύϊ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ τέρμα· πολλαχοῦ, ἐγένετο καθ' ὁλοκληρίαν κύριος καὶ νομεὺς τῆς περὶ αὐτὸν χώρας, διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς γεωργίας καὶ τῆς βιομηχανίας. Διὰ τῆς σκέψεως αὐτοῦ περιλαμβάνει καὶ κατανοεῖ τὸ σύμπαν· ἀλλὰ, πρᾶγμα παράδοξον, ὀλιγώτερον παντὸς ἄλλου ἐνασχολεῖται νὰ γνωρίσῃ τὸν ἴδιον ἑαυτὸν του.

Ἐν τούτοις οἱ σοφοὶ τῆς Αἰγύπτου, τῆς Ἑλλάδος, εἶχον προαισθανθῆ ὅτι πᾶσα πρόοδος ἐν τῇ ἀνθρωπότητι, δέον ν' ἀρχίζῃ ἀπὸ τῆς γνώσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ παρεκέλευον ὀριστικῶς τὸ Γνωθὶ σαυτόν. Κατὰ τὴν ἀρχαιοτητα δὲν κατενόηθη τὸ ἀξίωμα τοῦτο, κατὰ δὲ τοὺς μεταγενεστέρους παρημελήθη ὀλοσχερῶς, καὶ ὁ Βοσσοῦτος εἶχε δίκαιον λέγων: «Ἡ ἀναγκαιοτάτη τῷ ἀνθρώπῳ ἐπιστήμη εἶνε ἡ γνώσις ἑαυτοῦ. Ἡ ἐπιστήμη αὕτη εἶνε ὠραιοτέρα ἔτι, οὐχὶ μόνον διότι εἶνε ἡ ἀναγκαιοτάτη πᾶσων, ἀλλὰ καὶ ἡ σπανιωτάτη».

Καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἔτι, ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν ὑποχρεουμένων εἰς ἀνατομικὰς καὶ φυσιολογικὰς μελέτας, οἱ ἄνθρωποι δὲν γινώσκουσι ἑαυτοὺς, οὔτε ζητοῦσι νὰ γνωρίσωσιν ἑαυτοὺς, οὔτε ὑποπεύουσι κἄν τὴν ὠφέλειαν τῆς τοιαύτης γνώσεως.

Οἰκιδήποτε καὶ ἂν εἶνε αἱ περιστάσεις τοῦ βίου, ἡ μελέτη ἡμῶν αὐτῶν, τοῦ σώματός μας καὶ τῆς ψυχῆς μας, εἶνε συντελεστικωτάτη εἰς τὴν πρόοδον, τὴν εὐεξίαν, καὶ τὴν τελειοποίησιν ἡμῶν. Ἡ γνώσις τῶν νόμων τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἐπιωφελεστάτη οὐσα πρὸς τοὺς βιοῦντας κατὰ τὰς διακελεύσεις τῆς φύσεως, καὶ ἀπὸ τῶν προϊόντων τῆς γῆς προσδοκῶντας τὴν πλήρωσιν τῶν ὑλικῶν αὐτῶν ἀναγκῶν, καθίσταται τοσοῦτον μᾶλλον ἀπαραίτητος, καθ' ὅσον αἱ κοινωνικαὶ ὁμάδες ἀπομακρύνονται τῶν ἀρχικῶν ὄρων τῆς ὑπάρξεως, βιοῦσαι κατὰ τοὺς εἰδικούς ὅλους ὄρους τοῦ πολιτισμένου βίου. Ὁ πολιτισμὸς μέχρι τινὸς βαθμοῦ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐκπλήρωσις τοῦ ἀνθρωπίνου προορισμοῦ. Ἄλλὰ καθ' ὃν χρόνον ὁ πολιτισμὸς ἀνθρώπος μεταχειρίζεται τὴν νοημοσύνην αὐτοῦ ὅπως διαγὰγγ εὐχερέστερον καὶ εὐαρεστότερον τὸν ὑλικὸν βίον, ὅπως ἐκτείνῃ τὸ πεδῖον τοῦ διανοητικοῦ βίου, πρέπει, ὅπως προλάβῃ τὴν ἐπαπειλουμένην σύγκρουσιν μεταξὺ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεώς του, νὰ μεταχειρισθῇ ἐπίσης καὶ τὰ

παρίσματα τῆς πείρας, τῆς κτηθείσης ἐπιστήμης, καὶ τοῦ συλλογισμοῦ, ὅπως ὑπαγάγη, ὅσον ἐνεστι, τὸ νέον εἶδος τοῦ βίου του — ἐν μέρει τεχνητοῦ — εἰς τοὺς προϋπάρχοντας νόμους τοῦ ὁργανισμοῦ του.

Πρέπει λοιπὸν ν' ἀντιδράσωμεν κατὰ τῆς αἰτίας ταύτης τοῦ ὀλέθρου, ἣτις ἀναπτύσσεται καθόσον ἀπομακρυνόμεθα τῆς ἀρχικῆς ἡμῶν καταστάσεως. Τὸ φάρμακον κεῖται παρὰ τὸ νόσημα. Ἀφ' ἡμῶν ἐξαρτάται νὰ ποιήσωμεν χρῆσιν αὐτοῦ. Ἡ μελέτη τῆς φύσεως ἡμῶν, τοῦ ὁργανισμοῦ ἡμῶν, τῶν σχέσεων αἰτινες ὑφίστανται μεταξὺ τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ, μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς φύσεως, θὰ μᾶς διδάξῃ βεβαίως κατὰ ποίους τρόπους πρέπει νὰ προσαρμόσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς πρὸς τὰς περιστάσεις, ἐν αἷς ἐκλήθημεν νὰ ζήσωμεν. Πρὸς τοῦτο, κατὰ πρῶτον πρέπει νὰ γνωρίσωμεν ἑαυτοὺς. Εὐτυχῶς δὲν ἔχομεν διὰ τοῦτο ἀνάγκην βαθειῶν μελετῶν καὶ περιπεπλεγμένων συλλογισμῶν.

Ὁ ἀνθρώπος δύναται νὰ ὀρισθῇ ὡς «διάνοια ἐξυπηρετούμενη ὑπὸ ὀργάνων». Τὰ ὄργανα ταῦτα ἐπλάσθησαν ὅπως λειτουργῶσιν, ἐπὶ τινα καίρον, ἕνα αἰῶνα περίπου, ἂν δὲν παραβιάζωμεν τοὺς νόμους τῆς φύσεως. Ἄλλ' ὁ πεπολιτισμένος βίος, ταιούτων ὃν βιοῦμεν αὐτὸν, τείνει ἀκαταπαύτως εἰς τὸ νὰ μᾶς ἀπομακρύνῃ τῆς φυσικῆς ὁδοῦ κατ' ἀκολουθίαν, εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀναζητήσωμεν τὸ σύνολον τῶν μέσων, ἅτινα δύνανται νὰ μειώσωσιν ὅσον ἐνεστι τὴν δυσάρεστον ταύτην ἐπίδρασιν, ὅπως διατηρῶμεν τὴν υγίαν μας, ἐπανακτῶμεν αὐτὴν ὅσκις ἀλλοιοῦται, καὶ παρατείνουμεν τὸν βίον ἡμῶν κατ' ὕλων τῶν αἰτιῶν, αἰτινες συνομνύουσιν ὅπως παρασκευάσωσιν ἡμῖν πρόωρον θάνατον. Τὸ σύνολον τῶν μέσων τούτων ἀποτελεῖ τὴν ἐπιστήμην, τὴν ἐπονομαζομένην Ὑγιεινῇ. Εἰς τὴν θεὰν Ὑγιειαν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα Ἕλληνας τε καὶ Ῥωμαῖοι ἀνήγειρον ἀγάλματα. Σήμερον δὲν λατρύεται πλέον ἡ φανταστικὴ αὕτη θεότης, ἀλλ' εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἐπιστήμης, ἣτις διεδέξατο τὴν λατρείαν τῆς, ἀφιερῶνται βιβλία συνοψίζοντα πάντα τὰ γνωστὰ ἡμῖν περὶ τῶν μέσων τῆς μακροβιότητος, δηλαδὴ τῶν μέσων τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀρχῶν τῆς Ὑγιεινῆς ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ.

Ἐπειδὴ ὁ ἀνθρώπος δὲν εἶνε οὔτε ἀπλῶς ζῶον, οὔτε καθαρῶς πνεῦμα, οὔτε πίθηκος, οὔτε ἀγγελος, ἐπειδὴ τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ εἶνε συνηνωμένα δι' ἀλύτων ἀχρι θανάτου δεσμῶν, τὰ δύο ταῦτα μέρη ἡμῶν αὐτῶν διατελοῦσι κατὰ τὸν βίον ἐν ἀδιασπάστῳ ἐπικοινωνίᾳ πρὸς ἀλληλα, τοῦ ἐνὸς χρησιμεύοντος εἰς τὸ ἕτερον ὡς ὄργανου. Ἡ ζωὴ εἶνε τελεία, κανονικὴ, ἐφ' ὅσον οἱ δύο συνεταῖροι, συμφωνοῦσι τόσον πολὺ ὥστε ἐνεργοῦσι οὕτως εἰπεῖν ὁμοεμφύτως πρὸς

τὸ κοινὸν ἀμφοτέρων ἀγαθόν. Τὸ σῶμα, εἰς τὰς συνήθεις περιστάσεις, δὲν ἐννοεῖ ὅτι ὑπακούει εἰς τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ πνεῦμα, εἰς τὸ ὅποσον αἱ αἰσθήσεις μεταβιβάζουσιν ἐντυπώσεις, δέχεται αὐτὰς ὡσεὶ ἦσαν καθ' ὀλοκληρίαν αὐτόματοι. Ὅταν ἡ ἀρμονία αὕτη τῶν λειτουργιῶν εἶνε τελεία, τὸ σῶμα ἐκτελεῖ αὐτομάτως πάσας τὰς καθαρῶς ζωϊκὰς λειτουργίας καὶ εἶνε ἔτοιμον νὰ δεχθῇ τὴν ἐλαχίστην ἐκουσίαν παρόρμησιν τῆς φύσεως ἐνῷ ἡ ψυχὴ σχεδὸν μὴ ἔχουσα συνειδήσιν τῆς φυτικῆς ζωῆς, δέχεται μετὰ θαυμασίας τελειότητος τὰς ἐντυπώσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, ἀναζητεῖ αὐτὰς, τὰς ποικίλλει κατὰ βούλησιν, ἢ ἀπομονοῦμένη, ἐν τῇ σκέψει, πολλάκις ἀπαλλάττεται σχεδὸν ἐντελῶς τῶν σωματικῶν δεσμῶν.

Τοιοῦτος εἶνε ὁ ἀνθρώπος ἐν τῇ γενέσει του. Ἐν τοιοῦτοις ἄροις δὲν νὰ ἐμμεῖνῃ ὅπως ἐκπληρῶσῃ τὸν προορισμὸν του ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὅπως ἐκτελέσῃ τὰ καθήκοντά του. Ἡ συγγραψὴ τῆς ἰσορροπίας καὶ τῆς ἀρμονίας μεταξὺ τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ σώματος, εἶνε ὁ κύριος σκοπὸς τῆς Ὑγιεινῆς, διότι, ὅπως λέγει ὁ Πλάτων, «οὐχὶ μόνον τὸ σῶμα εὐεκτοῦν, καθιστᾷ ἰσχυρὰν τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ καὶ ἡ ψυχὴ εὐεκτοῦσα συντελεῖ εἰς εὐεξίαν τοῦ σώματος». Ἄς προσπαθήσωμεν λοιπὸν κατ' ἀρχὰς νὰ γνωρίσωμεν τὸ σῶμα μας ὅπως μάθωμεν νὰ ἐκτιμῶμεν αὐτὸ, νὰ τὸ σεβώμεθα, νὰ τὸ περιποιώμεθα.

Τινὲς, κακῶς ἐκτιμῶντες τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου, νομίζουσιν ὅτι πρέπει νὰ περιφρονῶσι τὸ σῶμα, νὰ μεταχειρίζονται αὐτὸ ὡς τὸν ἔσχατον τῶν ὑπαλλήλων των. Δὲν προνοοῦσι ποτὲ ἐν τάξει περὶ τῶν ἀναγκῶν αὐτοῦ, ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ ὑπερμέτρους κόπους, καὶ κωφεύοντες πρὸς τὰς διαμαρτυρίας αὐτοῦ ἄς ἀποτείνει αὐτοῖς ὑπὸ μορφήν κατώσεως, δυσθυμίας, ὀδύνης, ἀσθενείας, ἐξακολουθοῦσιν ἀγγαρεύοντες αὐτὸ, θεωροῦντες αὐτὸ ὡς δούλον καὶ οὐχὶ ὡς ἑταῖρον, σκοποῦντες δῆθεν νὰ ἐπιτύχωσι τὴν ὑπεροχὴν τοῦ πνεύματος καὶ τὴν ἐνίσχυσιν αὐτοῦ. Ἀξιοθρήνητος πλάνη. Ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα, ὡς ἀπὸ κοινοῦ σύντροφοι ἐν τοῖς φαινομένοις τῆς ζωῆς, ἔχουσιν ἴσα δικαιώματα· ἐκάτερον αὐτῶν ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ ἔχει ἰσότημον ἀξίαν, καὶ, ἐνεκα θαυμαστῆς τινὸς προνοίας τῆς φύσεως, ὁ σφετερισμὸς τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐνὸς ὑπὸ τούτου ἢ ἐκεῖνου, ἔχει ὡς ἄμεσον συνέπειαν τὴν ἐφ' ἑαυτοῦ ἀντανάκλασιν τοῦ ἀδικήματος τὸ ὅποσον προὔξενησε.

Πρέπει κατὰ πάσαν στιγμὴν νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν: «Νοῦς ὑγιῆς ἐν σώματι ὑγιεῖ»· ὁ θέλων νὰ περιχαρᾶκωθῇ εἰς ἀλαζονικὴν τινα πνευματικὴν καταδικάζει ἑαυτὸν εἰς τὴν ἀδυναμίαν, διότι δύναται μὲν νὰ παραβιάσῃ τὰ δικαιώματα τοῦ σώματος διὰ θελήσεως ἀ-

μαθοῦς ἢ ἀγαλιώτου, ἀλλὰ τοῦτο αὐτομάτως ἐκδικεῖται, καὶ ἐλαττῶναι κατ' εὐθὺν λόγον τὰς δυνάμεις τοῦ πνεύματος, εἴτε κατὰ τὴν ἐντασιν αὐτῶν εἴτε κατὰ τὴν διάρκειαν. Τοῦτο δὲ συμβαίνει εἰς τοὺς πλείστους τῶν ἐνασχολουμένων εἰς τὰ ἐλευθέρια ἐπαγγέλματα. Παρὰ μολοῦντες τὰς σωματικὰς ἀσκήσεις, ποιοῦντες, χρῆσιν διεγερτικῶν τροφῶν, συντέμνοντες τὰς ὥρας τοῦ ὕπνου των, ἀναγκάζοντες τὴν διάνοιαν αὐτῶν εἰς ὑπερβολικὴν ἐργασίαν, μειοῦσι τὴν ζωτικότητά των ὀργάνων, προκαλοῦσι σφοδρὸν ἐρεθισμὸν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος διαστρέφοντα τὰς ἐντυπώσεις· ἢ ἐμμονῇ ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ ἐκτροχιάζει τὰς φυσικὰς καὶ ἠθικὰς δυνάμεις καὶ συντέμνει τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς.

Ἐπάρχει τοῦλάχιστον ἀμοιβή τις τοῦ πρόωρου τούτου θανάτου; Δυνάμεθα νὰ ἐφαρμόσωμεν ἐπὶ τῶν παραδεχομένων τούτων ἢ καταδικαζομένων εἰς τούτον τὸ λόγιον τῶν ἐπισκοπειῶν «Βραχὺς βίος ἀλλὰ καλός»; Τὸ πνεῦμα κερδίζει τόσην ἐντασιν ἐνεργείας, ὅσην χάνει διὰ ἀρκεῖαν δυνάμει; Οὐδαμῶς. Ὁ διανοητικὸς ὑπερεθισμὸς, ἀληθῆς ἀσθενεία τοῦ πνεύματος, προξενούμενος ὑπὸ τῆς καταστώσεως τῶν δυνάμεων αὐτοῦ, καὶ τῶν παρορμήσεων πολιτισμοῦ ἐκνευριστικοῦ, εἶνε οὐδὲν ἄλλο χρησιμεύει, εἰμὴ μόνον εἰς παραγωγὴν ἔργων φαντασίας· οὐδέποτε γεννᾷ—μεθ' ὅσα καὶ ἂν διατείνωνται, εὐγενῆ τινα, ὑψηλὴν ἔμπνευσιν, ἢς ἡ καλλιτεχνικὴ ἢ φιλολογικὴ ἔκφρασις δύναται νὰ ἐκτελέσῃ ὑγιᾶ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς κοινωνίας. Τὰ προϊόντα τῆς ἀληθοῦς φιλολογικῆς ἀξίας, τὰ προωρισμένα νὰ ἐπιζήσωσι, τὰ διδάσκοντα καὶ ἠθικοποιοῦντα, τὰ συγκινοῦντα διὰ τῆς ἀκαταμαχῆτου δυνάμεως τοῦ Ἀληθοῦς, τοῦ Καλοῦ, τοῦ Ἀγαθοῦ, εἶνε προϊόντα ἐνδελεχοῦς, ἐλλόγου μόχθου τῆς διανοίας, ἢ αἰσθήματος συνεχοῦς, ὅπερ ἐπιγέει τὴν ἀνταύγιαν του ἐπὶ τῶν ἀληθῶν τοῦ πνεύματος δημιουργημάτων.

Ἀφ' ἑτέρου, οἱ διὰ τοῦ ἔργου τῶν χειρῶν των ποριζόμενοι τὸν ἐπιούσιον ἄρτον, οἱ ἐξαντλοῦντες τὴν ζωὴν αὐτῶν ἐν ἀκαταπαύστῳ πάλῃ ὅπως πληρώσωσι τὰς ἀπαιτητικώτερας τῶν ἀναγκῶν των, εἰσὶν ἠναγκασμένοι νὰ ἀπαιτῶσι παρὰ τοῦ σώματος ὑπερβολικὴν, παρατεταμένην, ὑπερμέτρον δαπάνην δυνάμεων. Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τὸ πνεῦμα χρησιμεύει μόνον εἰς τὸ νὰ διευθύνῃ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον μηχανικῶς τὴν ἐργασίαν. Κατὰ τὰλλα, καὶ ἐπὶ ὑπάρχον, πάσα ἡ ζωτικότης του συγκεντρῶται ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ μηχανῇ, ὡθοῦν αὐτὴν νὰ παραγάγῃ καθ' ἑκάστην στιγμὴν ὅ,τι δύναται. Διὰ τῆς ἀμεταπτώτου ταύτης χρήσεως τῶν φυσικῶν δυνάμεων, οὐ μόνον ἡ διάνοια ἀπόλλυσι μέρος τῶν προσόντων αὐτῆς, ἀλλ' ὁ ἀνθρώπος μεταβαλλόμενος εἰς ἀληθῆ μηχανισμόν παρὰ-

βιάζει τοὺς νόμους τοῦ ὁργανισμοῦ του, φθείρει, καταστρέφει τὸ ὄργανον, τὸ ζῶν ἐργαλεῖον, ὡς μὴ φροντίζων νὰ παράγῃ αὐτῷ τροφήν, ἀνάπαυσιν, ὕπνον, ἅτινα ἠδύνατο νὰ συντηρήσῃ ἐπὶ μακρὸν τὴν βώμην καὶ παραγωγικότητα αὐτοῦ. Ἐκ τῆς καταχρήσεως ταύτης τῶν φυσικῶν δυνάμεων, μοιραίως ἔπεται, ἢ βαθμιαία ἐξασθενίσις, ὁ μαρasmus, καὶ ἢ ἀνυπεράσπιστος παράδοσις τοῦ σώματος εἰς πάσας τὰς αἰτίας τοῦ ὀλέθρου.

Ἐπάρχει λοιπὸν δίκαιόν τι μέτρον ἐν τῇ χρήσει τῶν φυσικῶν καὶ τῶν διανοητικῶν δυνάμεων. Ὁ ἀπομακρυνόμενος αὐτῶν, καταστρέφει τὴν ἰσορροπίαν, ἣτις παράγεται ἐκ τῆς ἀρμονικῆς λειτουργίας τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ σώματος. Ἡ Ὑγιεινὴ διδάσκει ἡμᾶς πῶς ν' ἀπομακρύνωμεν τὸν κίνδυνον τούτον εἰς τὰς διαφόρους περιπτώσεις τῆς πραγματικῆς, τῆς πρακτικῆς ζωῆς· πῶς νὰ θεραπεύωμεν τὰ ἀποτελέσματα περιστάσεων τὰς ὁποίας δὲν δύναμεθα νὰ μεταβάλωμεν· ἂν δὲ ζητήσωμεν ἀρχὰς τὰς συμβουλὰς τῆς, μᾶς ὑποδεικνύει καὶ πάλιν τὰ μέσα, δι' ὧν δυνάμεθα νὰ θεραπεύσωμεν τὴν συμβῆσαν ἀταξίαν, καὶ ἣτις ἐκδηλοῦται διὰ τῆς ἐξασθενίσεως, τῆς μερικῆς ἀτροφίας, τῆς ὀδύνης, τῶν πρώτων τῆς ἀσθενείας συμπτωμάτων.

Ἡ Ὑγιεινὴ ἐξασφαλίζει ἡμῖν τὴν ἰσχυρὴν πασῶν τῶν δυνάμεων, τὴν ἐκ τῆς ζωῆς πηγάζουσαν ἐσωτερικὴν θυμηδίαν, διατηρεῖ τὴν υγίαν ἡμῶν, παρατείνει τὴν ἀκμὴν ἡμῶν, ἀπαλλάσσει ἡμᾶς πηρώσεων κατὰ τὸ γῆρας, καὶ ἐπιβραδύνει τὸν θάνατον μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν νόμων τῆς ἡμετέρας φύσεως ταχθείσης προθεσμίας. Αὕτη ἡ ἐπιστήμη, ἡ ἀναγκαιοτάτη πασῶν καὶ ἡ μᾶλλον ἀγνωστομένη, ἀποτελεῖ τὴν τέχνην, δι' ἣς δυνάμεθα νὰ ζήσωμεν ἐπὶ μακρὸν.

Κ...

Ὁ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ καθηγητῆς τῆς φιλολογίας κ.Κ. Κόντος ἐξέδωκε πρό τινας εἰς ὀγκῶδες τεύχος «Γλωσσικὰς παρατηρήσεις», δι' ὧν πολλὰ τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης ἡμαρτημένως φερόμενα διορθοῦνται. Ἐκ τούτων ἐσταχυολογήσαμεν χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Ἐστίας» τὰ κατωτέρω ὀλίγα, παραλιπόντες διὰ τὴν συντομίαν τὰς μακρὰς ἐρμηνείας καὶ μαρτυρίας, δι' ὧν συνοδεύει αὐτὰς ὁ κ. Κόντος πρὸς κύρωσιν τῆς γνώμης αὐτοῦ. Σ. τ. Α.

ΓΛΩΣΣΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Ῥιφοκινδυνῶ ἀντὶ ριφοκινδυνεύω.
- Αἰτιῶμαι, συντακτέον μετ' αἰτιατικῆς, ὄχι γενικῆς.
- Ἐπομαι καὶ ἐπιῶ τι, ὄχι τινός.
- Σύγκλησις ἀντὶ τοῦ συγκάλεσις.
- Παρτιστινός, ἐφετινός ἀντὶ -εἰνός.
- Ἡ ἐλιξ, ἢ κάλυξ, ὁ λέμβος, ἀντὶ τῶν ἐσφελμένων: ὁ ἐλιξ, ὁ κάλυξ, ἢ λέμβος.
- Ἄλυσις, ὄχι ἄλυσος κλπ.

Απολαύω τειρός, όχι απολαυθάνω, ὅπερ συντάσσεται πάντοτε μετ' αἰτιατικῆς.

Συνεδρία ἀντί συνεδριάσις.
Υπερηφανία, περιεργία, καλλιέργια, πάντα παροξύνοντα εἰς -ία καὶ ὄχι εἰς -εια.

Παρεισέφηρες ἀντί παρεισέφουσε.
Παράλυσις ἀντί παραλυσις.

Ἀπεκδύομαι συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς καὶ ὄχι μετὰ γενικῆς· οὕτω : ἀπεκδύομαι τὴν εὐθύνην, ὄχι τῆς εὐθύνης.

Ἀμαξιτός ὁδός, ὄχι ἀμαξιτή. Ὁμοίως διάφορος, φορτηγός, ἀβέβκιος, ἐπιπόλαιος, σύμβιος, εἰς τὸ θηλυκὸν δὲν μεταβάλλονται.

Λιμοκτοῶ εἶνε ἐνεργ. μεταβατικόν, δηλοῦν κτείνω ἄλλον διὰ λιμοῦ· τὸ λιμοκτοοῦμαι εἶνε παθητικόν.

Ἀπαθανατίζω ἀντί τοῦ ἐφθαρμένου : ἀποθανατίζω.

Μεγαλεπήβολος καὶ ὄχι μεγαλεπιβόλος ἢ μεγαλεπιβούλος.

Υπομιμησκῶ καὶ διδάσκῶ τειρά τι, ὄχι τινί τι.

Θά εἶπω παρακατιῶν καὶ θά εἶπωμεν παρακατιόντες ἀντί τοῦ κοινῶς λεγομένου : παρακατιῶν.

Μικροῦ δεῖν συντακτέον πάντοτε μετ' ἀορίστου, οὐχί μετὰ παρατακτικοῦ.

Τοῦ βορρά, ὄχι τοῦ βορρέως.
Εὐελπισιῶ, ἀντί εὐελπίζομαι.

Δύνανται νὰ μάθουν

ΚΑΙ ΤΑ ΖΩΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ;

Δύνανται, λέγει ὁ Ἀμερικανὸς ἐπιστήμων Cooper, ὅστις δημοσιεύει διατριβὴν ἐν τῇ ἐφημερίδι «American Naturaliste», ἐν ἣ ἐκφράζει ἀπορίαν διατί μέχρι τοῦδε εἰς οὐδενὸς τὸν νοῦν ἐπῆλθε νὰ διδάξῃ τὴν χρῆσιν τῶν γραμμάτων εἰς ζῶα, φέρ' εἰπεῖν εἰς κύνες. Ὁ κ. Cooper προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἡ ἐργασία αὕτη, ἥτις συνίσταται εἰς τὸ νὰ παραστήσῃ διὰ σημείων ὀρισμένων τὴν ἰδέαν γνωστῶν ἀντικειμένων, δὲν ὑπερβαίνει ποσῶς τὴν δυνάμιν τῆς διανοίας τῶν ζώων. Ὅπως δὲ ἐξετάσθη τοῦτο, προτείνῃ νὰ γείνη χρῆσις τῆς λεγομένης Word-method, τουτέστι τῆς μεθόδου, δι' ἣς ἀρχίζει τις μαθητῶν ὀλοκλήρους τὰς λέξεις, παριστανομένων τοῦ τε ἀντικειμένου καὶ τοῦ σημείου, δι' οὗ τοῦτο ἐκφράζεται, διὰ τοῦ αὐτοῦ συμβόλου. Ἐὰν τὴν πρώτην ταύτην δυσκολίαν ἠδύνατό τις νὰ ὑπερνικήσῃ, δυνατὸν θά ἦτο νὰ ἐξετασθῇ μέχρι ποίου βαθμοῦ ἡ νοημοσύνη τοῦ κυνὸς θὰ ἠδύνατο νὰ ἀντιληφθῇ τὰς διαφόρους σχέσεις τῶν ἀντικειμένων, λ.χ. τὸ πολλαπλοῦν, τὴν ποιότητα αὐτῶν. Βεβαί-

ως ἡ ἰδέα αὕτη τοῦ κ. Cooper εἶνε λίαν τολμηρὰ, δὲν εἶνε ὅμως καὶ ὅλως ἀπραγματοποιήτος, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν γνώμην ἐκείνων, οἵτινες εὐρίσκουσιν ὅτι μετὰ τῆς νοημοσύνης τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς τοῦ ζώου ἡ μόνη ὑπάρχουσα διαφορὰ εἶνε κατὰ τὸν βαθμὸν, ἐν ᾧ κέκτηνται ἀμφοτέροι αὐτῶν, καὶ οὐχί κατὰ τὴν οὐσίαν. Α*.

ΕΠΙ ΤΩΙ ΘΑΝΑΤΩΙ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΜΟΥ

Α

— Ψυχομαχῶ ὁ πατέρας σας καὶ σὰς ἀναζητήται, Τρέφετε!.. ξένους γύρω του περίλυπος τηράει...
"Αχ, εἶν' ἀργά! ἐσθύστης, φτερούγισ' ἡ ψυχὴ του! Μὴ τ' ὄνομά σας ἐσθυσσε κι' ἡ ὕστερη πνοή του! —"
"Ἐγραψ' ἡ μάνα ἢ δόστουχ' ἔτ' ἄμαρ τὰ παιδιὰ τῆς· Μὴ γράμματα μισόσβυστα ἀπὸ τὰ δάκρυά τῆς. Καὶ ἦτον ὁ πατέρας μου ὁποῦ ψυχομαχοῦσε, Κι' ἕνας ἐγὼ ἀπὸ τοὺς γιουὺς ὁποῦ ἀναζητοῦσε! Μὰρρη γραφή! τὸν κεραυνοῦ πῶς μπόρεσες νὰ κλείσῃς Χωρὶς ν' ἀνάψῃς, νὰ καῖς, ν' ἀστράψῃς, νὰ βροντήσῃς! Νὰ κάψῃς, ὅτε πέρασες, κάμπους, βουνὰ καὶ δάση, Νὰ γένη στάχτη κι' ἐρημιὰ ὀλόκληρη ἢ πλάση! Νὰ μὴ καλῆσῃ πλεῖο πούλι, δένδρ' ἢ νὰ μὴν ἀνθίσῃ, Ἡ φύσις ὅλη τὸ γλυκὸ πατέρα νὰ θρηνήσῃ!..

Β

Πατέρα μου, λατρεία μου, τῆς γῆς αὐτῆς θεῆ μου, Εἶνε ὁ τάφος χωριστὸς αἰώνιος ; γιὰ 'πέ μου' Δὲ θὰ ν' ἀκούσω εἰς τὸ ἐξῆς, πατέρα, τῆ φωνῆ σου ; Δὲ θὰ νὰ ἰδῶ πλέον ποτὲ τὴν ἀκριβὴ μορφή σου, Τὸ κυρτωμένο σῶμά σου, τὴν ὄψη τὴν ὄχρὰ σου, Τὴ φαλακρά σου κεφαλή, τ' ἀργὸ περπάτημά σου ; Ἄν εἰς τῆς γλυκειᾶς πατρίδας μου πατήσω τ' ἀκρογιάλι, Δὲ θὰ νὰ εἶρω ἀνοικτὴ τὴν πατρικὴ σου ἀγκάλη ; Ὡς τὸ ἔρμιο κοιμητήριον θὰ ἴδῃ νὰ σὲ ζητήσω, Τοῦ τάφου σου τὸ μάρμαρον γὰ σένα θὰ φιλήσω ; Καὶ ἂν μὲ φέρῃ ὁ πόνος μου τὸν τάφου σου ν' ἀνοίξω Γιὰ ναῦρω τὸν πατέρα μου εἰς τὸ στήθος νὰ τὸν σφιξῶ, Τί θαῦρον ; Ἄχ! σαλεύεται ὁ νοῦς μου ὅταν λογιᾶσω Πῶς μόνον κόκκαλα γυμνά θὰ νὰ σφιχταγκαλιάσω, Καὶ στήθος δίχως τὴν καρδίαν, χωρὶς τὰ χεῖλη στόμα, Χωρὶς τὰ μάτια μέτωπον, ἐσαρκωμένο σῶμα!

Γ

Μοῦ λέγουσιν ἦτον γέροντας, τοὺς γέροντας δὲν τοὺς κλαίει — "Αχ, βέβαια δὲν γνώρισαν πατέρα ὅσοι τὸ λένε. Δὲν ἐκοιμήθησαν ποτὲ σὲ πατρικὴ ἀγκάλη, Δὲν ἄκουσαν τὸ στήθος του εἰς τὸ στήθος τους νὰ πάλῃη Καὶ δὲν εἶδαν κοιτόμενοι εἰς τοῦ πόνου τὸ κρεβάτι, Νὰ ἐξερπνεῖ δακρυόβρικτον τὸ πατρικὸ του μάτι. Ἐρόντας! Ἄχ, γράμματα ἢ ἀγάπη δὲ γνωρίζει! Ὁ χρόνος τέτοιο λούλουδο ποτὲ δὲν κτρινίζει! Ὅταν ὁ ἥλιος ὄχρὸς εἰς τὴ δόση καταβαίνει Ἄμπερ πολὺ γλυκύτερα, ὀλίγο ἂν θερμαίνῃ!

Δ

"Αχ! ποῦν' ἐκείνοι οἱ καιροί, ποῦ τρισευτυχισμένοι, Πατέρα μου, σὲ ἄκουα, σιμὰ σου καθισμένος,

Νὰ μοῦ 'μιλῆς γιὰ τοὺς γαρμενοὺς τοῦ κόσμου, τὴν ἀπάτη, Καὶ τὸ στενὸ τῆς ἀρετῆς νὰ δείχνῃς μονοπάτι ;

Θυμοῦμαι ἄχ, ἡ ἐνθόμησης μοῦ σχίζουσι τὴν καρδίαν μου! Θυμοῦμαι ὅταν ἐπηγαίνεις εἰς τὴν ἐκκλησίαν κοντὰ μου, Καὶ κουρασμένος πέρνας εἰς τὸ χεῖρ μου τὸ χεῖρ Καὶ ἄφινες τὸ βίρος σου τὸ σῶμα μου νὰ φέρῃ ; ..
"Αχ, τότε 'σάν νὰ 'νοιόθανε τί θησαυρὸν ἔκρατοῦσαν, Τὰ πόδια μου δὲν ἐγγίζαν εἰς τὸ χῶμα, ἐπιτοῦσαν! Καὶ ὅταν μὲ κατάνυξι βαθεῖα γονατισμένο Σ' ἐκότταζα, πατέρα μου, ἐμπρός εἰς τὴν Παρθένον, Ἐλαμπε τόσο τὸ ἄγνόν 'σάν κρίνος μέτωπό σου, Ποῦ μοῦρρητο γονατιστὸς νὰ δεηθῶ ἐμπρός σου! Θυμοῦμαι... ἄχ! καὶ ποῖα στιγμή, ποῖα ὥρα, ποῖα ἡμέρα Γλυκειαῖς δὲ φέρει ἐνθόμησης τοῦ γέρου μου πατέρα! ..

Ε

Ἦ αὐτὸ τὸ σκότος τὸ βαθύ, εἰς τὴν ἄγρια τρικυμία, Ὅπου φυσᾷ εἰς τὸ στήθος μου ἡ κρύα ἀπελπισία, Ποῖα εἶν' ἐκείνη ἡ γλυκειὰ ἢ εὐπλάχνη ἀχτίδα Ὅπου μοῦ φέρει εἰς τὴν καρδίαν παρηγορίαν καὶ ἐλπίδα ; Ἄ! εἶσαι σὺ, ἀδράνια θρησκεία τοῦ Χριστοῦ μου! Ἐσὺ φωτίζεις τὴν καρδίαν καὶ ὀδηγεῖς τὸ νοῦ μου. Ἐσὺ ὀφώνεις εἰς τ' οὐρανὸν τ' ἀστερωμένα πλάτη Μὲ τῆς ἐλπίδας; τὰ φτερά τὸ δακρυόμένο μάτι! Σώπα καρδιά! ἐκεῖ 'ψηλὰ, εἰς τὸν ἄφθαρτον αἰθέρα Μιὰ μέρα θ' ἀνταμώσωμαι τὸ γέρο μας πατέρα. Ὅχι! ἡ γῆ δὲ δέχεται ὅλα, δὲν καταπίνει! Κρύβει τὸν ἥλιον, μὰ ποτὲ, ποτὲ δὲν τὸνε σβύνει. Ὡς τὸν οὐρανὸν ἢ εὐωδιὰ κι' ἡ φλόγα ἀναβαίνει, Μόνον ἢ στάχτη ἰδῶ εἰς τὴ γῆ καὶ ἡ σαπίλα μένει.

Ἐν Φαλτσίω. Ν. Α. ΔΡΑΚΟΓΑΝΗΣ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΙΝΕΥΜΑ

Ἡ ἐξηκοντούτης κυρία Ψ. εἶνε ἀπαρηγόρητος διὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς τῆς.

Μία ἐκ τῶν φίλων τῆς προσπαθεῖ νὰ τὴν παρηγορήσῃ :

— Αἰ, δὲν σοῦ λέγω· μπόρεῖς νὰ λυπᾶσαι, μὰ ὄχι δὲ καὶ ἔτσι· ἡλικιωμένη γυναικίκα ἦτον...

— Ναί, μάλιστα, ἡλικιωμένη, ἀλλ' ὅσφ' ἔζουσε τέλος πάντων, μμποροῦσα νὰ λέγω : ἡ μητέρα μου!... Καὶ ἔτσι κέρδιζα εἰκοσι χρόνια τοῦλάχιστον!

ΔΙΜΟΚΛΗΤΑ *

Ἐν συνκνηστροφῇ.
Ὁ λόγος περὶ τοῦ ἐν Σύρῳ ἐμπόρου κ. Κ., καὶ τῆς οἰκογενεῖας αὐτοῦ.

— Ἐχει πολλὰ παιδιὰ; ἐρωτᾷ τις τῶν παρισταμένων.

— Ἐγὼ δύο ζεύρω.

— Καὶ δύο ποῦ ζεύρω ἐγὼ, γίνονται τῆσάρκα, ὑπολαμβάνει παρεμβάινων ὁ Ἀγαθόπουλος.

Ἐν τῷ πλημμελειοδικεῖῳ.
Ὁ δικαστὴς πρὸς μάρτυρα :

— Εἶσαι μακρὰς, δὲν εἶν' ἔτσι ;

— Μάλιστα.

— Ἐργάζεσαι κοντὰ εἰς τὸ μέρος ὅπου ἔγειν' ὁ κκυγᾶς ;

— Μάλιστα.

— Πόσω μακρὰν ἐστέκεσο εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ κκυγᾶ ;

— Δέκα μέτρα καὶ ἐβδομήντα πέντε πόνητους.

— Καὶ πῶς τὸ ζεύρεις μὲ τόσην ἀκρίβειαν ;

— Τὸ μέτρησα ὕστερα. Ἄπορεῖ, εἶπα μὲ τὸ νοῦ μου, νὰ βρεθῇ κανένας νὰ μ' ἀρωτήσῃ τέτοιαν ἀνοησίαν εἰς τὸ δικαστήριον.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἀχαριστία βλάπτει ὅλους τοὺς δυστυχεῖς.

Ἐὰν τις σὲ ἐπαινῇ, γίνου σὺ κριτὴς σεαυτοῦ.

Ἡ τύχη φοβεῖται τὰς ἰσχυρὰς ψυχὰς· μόνον τὰς ἀνάνδρους κατασυντριβεῖ.

Ἡ δόξα εἶνε τὸ τελευταῖον πάθος, ὅπερ ἀπεκδύεται ὁ σοφός.

Ἡ κρίσις ἐν τῷ ἀτόμῳ, εἶνε ὡς αἰ τροχίαι τοῦ σιδηροδρόμου, δι' ὧν καθοδηγῆται ἀσφαλῶς ἢ ἀτυμάμαζα εἰς τὸν πρὸς ὄρον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ τελευταία Ἀμαζόν. Ἡ τελευταία Ἀμαζὼν ἀπεβίωσεν ἐσχάτως ἐν Βουένος Ἄγρες τῆς Ἀμερικῆς ἐκατοντούτης.

Ἐκαλεῖτο Κάρμεν Λεσδέγκα καὶ διετέλεσεν ἀξιωματικὸς τοῦ δευτέρου συντάγματος τοῦ ἰππικοῦ, εἰς ὃ εἶχε καταταχθῆ εἰκοσαετῆς.

Κατὰ τὸ μακρὸν αὐτῆς στάδιον ἔλαβεν ἐπτά συζύγους, ἀπέκτησε δὲ δεκαεὶ υἱοὺς, ἀποθανόντας πάντας—πατέρας καὶ τέκνα,—ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς, ἐν ταῖς τάξεσι τοῦ συντάγματος τοῦ ἰππικοῦ.

Ἡ Κάρμεν μέχρι τῆς τελευταίας αὐτῆς πνοῆς ἔφερε τὴν στολὴν ἀξιωματικοῦ τοῦ ἰππικοῦ μετὰ πελωρίων ὑποδημάτων καὶ γιγαντιῶν πτερνιστήρων.

Ἐν Ἐλβετίᾳ ὑπάρχουσι χωρὶς τινὰ, ὧν οἱ κάτοικοι φημίζονται διὰ τὴν εὐθυκρίσιαν αὐτῶν. Μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρεται καὶ τὸ ἐπόμενον χαρακτηριστικὸν τῆς ἰδιότητος ταύτης τῶν Ἐλβετῶν ἐκείνων. Ὁδοιπὸρος συναντήσας χωρὶκὸν ἐρωτᾷ αὐτόν : —"Ε, καλέ μου ἀνθρώ-

πε, πόσο χρειάζομαι ακόμη ως πού να φθάσω εις τὸ Αἴγλ; — Τράβα' μπρός, ἀπεκρίνατο ὁ χωρικός. Ὁ ὁδοιπόρος ἐνόμισεν ὅτι ὁ χωρικός ἤθελε νὰ τὸν ἐμπαιξῆ καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του. Ἀφοῦ ἐβάδισεν ἐφ' ἱκανὸν ὁ ξένος, ὁ Ἑλβετός ὑπολογίσας ἐκ τοῦ βαδίσματός του πόσον χρόνον θὰ ἐχρειάζετο ἵνα φθάσῃ εἰς τὸ Αἴγλ, τῷ φωνάζει: — Θὰ εἰσέλκῃ σὲ μιὰ ὥρα.

Ἄλλοι
 Ὅτε ὁ πατήρ τοῦ Μιραμπώ ἔφερε τὸν υἱὸν του εἰς ἐκπαιδευτήριον, ἐπέβαλεν αὐτῷ νὰ ὀνομαζῆται Πέτρος Μπουφιέρης.

— Εἶπα εἰς αὐτόν, ἔγραφε, νὰ γείνη ἄξιος ἵνα φέρῃ τὸ ὄνομά μου· καὶ δὲν θὰ τῷ ἐπιτρέψω τοῦτο ἢ ἀφοῦ εὐσυνειδήτως κρίνω ὅτι ἀπέκτησε τὸ δικαίωμα.

Τὸ μέλλον ἀπέδειξε κατὰ πόσον ὁ νέος Μιραμπώ ἐδικαίωσε τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ πατρὸς του.

Κατὰ τὰς ἐφημερίδας τῆς Μόσχας ἐπὶ τῇ προσεχῶς τελεσθησομένῃ αὐτόθι ἐορτῇ τῆς στέψεως τοῦ Τσάρου θὰ ὑπάρχωσιν ἐν διηνεκεῖ ἐνεργεῖα 85 μαγειρεῖα, ἅτινα θὰ παρέχωσι δωρεὰν τροφήν εἰς τὸν λαόν.

Ἄλλοι
 Ὑψος τῶν θαλασσίων κυμάτων. Ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ παρατηρήθη ὅτι τὰ κύματα φθάνουσιν εἰς ὕψος 24, 32 καὶ ἐνίοτε 43 ποδῶν· ἐν τῷ Εἰρηνικῷ Ὠκεανῷ τὸ μέγιστον ὕψος εἶνε 32 ποδῶν, ἐν τῇ Μεσογείῳ 14 1/2 καὶ ἐν τῇ Βορείῳ θαλάσσει 13 1/2 ποδῶν.

Κατὰ τὴν «Ναυτικὴν Ἐφημερίδα» ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατὰ τὸ 1881 συμβάντων ναυαγίων ἐξάγεται ὅτι ἐν πλοῖον ἐχάνετο κατὰ πᾶν διάστημα τεσσάρων ὥρῶν. Τὰ πλεῖστα τῶν δυστυχημάτων προέρχονται ἐξ ἀμελείας τῶν κυβερνητῶν ἐν ὥρᾳ ὀμίχλης ἢ νυκτός. Μόνον ἐν τῷ βορείῳ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ κατὰ τὰ δύο ἔτη 1879 καὶ 1880 συνέβησαν τετρακόσαιο συγκρούσεις, αἵτινες ἦτο δυνατόν νὰ μὴ ἐπέλθωσιν ἐὰν οἱ πλοίαρχοι τῶν συγκρουσθέντων πλοίων ἔβλεπον ἐγκαίρως τὴν προσέγγισιν.

Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπωλειῶν τούτων ἐξάγεται ὅτι κατὰ μέσον ὄρον ἐβυθίζοντο καθ' ἑκάστην ἐν ἀτμόπλοιον πληρῆς ἐπιβατῶν καὶ ἐμπορευμάτων. Ἡ Ναυτικὴ Ἐφημερίς φρονεῖ ὅτι διὰ τῆς ἐν καιρῷ ὀμίχλης χρήσεως νέου τινὸς συστήματος σημείων ἀναλόγου πρὸς τὸν κώδικα Barker δύνανται νὰ ἀποσοβῆθωσιν ἂν μὴ πάντα, τὰ πλεῖστα ὅμως τῶν τοιούτων δυστυχημάτων.

τις Ἐταιρεία διοργάνωσεν ἐσχάτως ἐν τῷ λιμένι τῆς πόλεως Aberdeen πειράματα περὶ τῆς ἐπενεργείας τοῦ ἐλαίου ἐπὶ τῶν κυμάτων. Ἐπνεεν ἄνεμος σφοδρότατος νοτιοανατολικός, ἢ θάλασσα ἦτο τρικυμιώδης, τὰ κύματα ἀνυψούμενα καὶ θραυόμενα ὑπερπεπῆδων τὰ προχώματα, καὶ σχεδὸν ἀδύνατον ἦτο εἰς πλοῖον νὰ εἰσπλεύσῃ εἰς τὸν λιμένα. Ἐν τῷ αὐτῷ καταστάσει ὁ πλοίαρχος Brice, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν λιμενικῶν ἀρχῶν, ἔχυσε εἰς τὴν θάλασσαν διακόσια ὀγδοήκοντα γαλλόρια λευκοῦ ἐλαίου τῆς φαλαίνης· πρὶν δ' ἢ παρέλθωσιν εἴκοσι λεπτά, αἱ ἀφρίζουσαι κορυφαὶ τῶν κυμάτων ἠφανίσθησαν, ἢ ταραχὴ κατηνύσθη καὶ ὁ εἰσπλους εἰς τὸν λιμένα ἐγένετο σχετικῶς εὐκολος.

Ἄλλοι
 Ἄνθρωποι μὲ οὐραν. Ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ Συνεδρίῳ τῆς Ρογγέλλης ὁ κ. Zabarrowski ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῶν συναδέλφων αὐτοῦ ἐπὶ δύο περιπτώσεων ἀνθρώπων μὲ οὐραν, εὐρεθέντων μεταξὺ τῶν νεοσυλλέκτων τῶν Παρισίων κατὰ τὸ 1880. Τοῦ μὲν ἑνὸς ἢ τοιαύτη ἀπόφυσις εἶχε μῆκος 1 ἑκατοστομέτρου μόνον· τοῦ ἄλλου ὅμως ἢ προσέκτασις τοῦ κόκκυγος ἔφθανε μέχρι 5-6 ἑκατοστομέτρων, ἀλλ' ἦτο ὅλως ἀδρανὴς, καὶ ἀνεγειρομένη κατέπιπτεν ἄμα ἀφινόμενη. Ἀφοῦ ἐξέθηκε τὰς διαφορὰς θεωρίας περὶ τῶν λεγομένων ἀνθρώπων μὲ οὐραν, ὁ κ. Zabarrowski συνεπέρανεν ὅτι οὐρὰ πραγματικὴ οὐδέποτε παρατηρήθη εἰς τὸν ἀνθρώπον. Αἱ κατὰ καιροὺς παρατηρηθεῖσαι προσεκτάσεις, οὐδὲν ἄλλο ἦσαν ἢ κακὸς τοῦ σώματος σχηματισμός, αὐτίνος ἢ ἀνάπτυξις ἀσήμαντος ἄλλως, ὡς ὄλων τῶν ἀτροφίαν πασχόντων ὀργάνων, παρουσιάζει ποικιλίαν καὶ ἀταξίαν. Πρὸς στήριξιν δὲ τῆς γνώμης του ἀνέφερε τὰς παρατηρήσεις τοῦ Γερμανοῦ ἱατροῦ Max Hortels, εἰς ὃν παρουσιάσθησαν 19 τοιαῦται περιπτώσεις, χωρὶς αὐτὸς νὰ ἐπιζητῇ αὐτὰς παντάπασιν.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ἄργυρὰ περόνια καὶ κοχλιάρια βυπαινόμενα ὑπὸ κρόκου βραστοῦ ψοῦ χάνουσι τὴν στιλπνὴν αὐτῶν ὄψιν, προσλαμβάνοντα χροιάν μολύβδου καὶ γαλκοῦ, ἢν δυσκόλως καὶ μετὰ καιρὸν ἀποβάλλουσι. Ἐν τούτοις δύνανται εὐκολώτατα ν' ἀναλάβωσι τὴν προτέραν αὐτῶν στιλπνότητα ἂν βρασθῶσιν ἐντὸς μίγματος ἐξ ὕδατος καὶ στάκτης ἐπὶ μίαν περίπου ὥραν.

Κυρία P*.

Τὸ ἔλαιον κατευράζον τὰ κύματα. Ἀγγλική

ΑΘΗΝΗΣ — ΤΥΠΟΣ «ΚΟΡΙΝΘΗΣ» ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ.